

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1924 kl. 10 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1924—1925, m. m.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1 juli 1924—30 juni 1925 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

För Kungl. Maj:t framlade chefen för finansdepartementet den 2 januari 1924, på sätt framgår av vid årets statsverksproposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag (bilaga till 1924 års statsverksproposition: inkomsterna), förslag till finansplan för statsregleringen vid den nu samlade riksdagen samt beräkning av statens inkomster för nästkommande budgetperiod 1 juli 1924—30 juni 1925. Departementschefen anmälde därvid, bland annat, riksräkenskapsverkets skrivelse den 8 december 1923 med inkomstberäkning för nämnda budgetperiod, vilken skrivelse återfinnes i nyssnämnda bilaga. I vad angår de särskilda bevillningarna kommer utskottet att i det följande lämna redogörelse för nämnda skrivelse samt departementschefens anförande i statsrådet vid berörda tillfälle. Riksräkenskapsverket har i sin förslagsberäkning i allmänhet räknat med något högre inkomstbelopp under nästkommande budgetår, än departementschefen ansett vara med en tillräcklig försiktighet förenligt. På ett antal punkter har departementschefen därför i riksstatsförslaget sänkt de belopp, som av riksräkenskapsverket beräknats. Där departementschefen ansett riksräkenskapsverkets beräkningar böra godtagas, har departementschefen funnit något särskilt yttrande från sin sida icke vara erforderligt.

I:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Rörande denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 till en början anfört följande:

*Riksräken-
skapsverket.*

»De svårigheter, som i allmänhet under icke normala tider möta vid förutberäkning av framtida inkomster, äro särskilt framträdande vid förevarande titel. De omständigheter, som under den kommande tiden kunna inverka för-

ändrande på de för den nuvarande och den gångna tiden givna siffrorna, äro nämligen i detta fall både särdeles många och särdeles ovissa. Därför borde, för att i möjligaste mån avlägsna beräkningens osäkerhet, siffermaterialet och därmed sammanhängande frågor underkastas en grundlig undersökning, men den korta tid, som står till buds från det sifferuppgifterna kommit riksräkenskapsverket tillhanda och tills hela inkomstberäkningen skall vara färdig och till Eders Kungl. Maj:t ingiven, lämnar icke tillfälle till någon mera djupgående undersökning. Detta har ämbetsverket ansett sig böra särskilt framhålla.

I riksstaten för innevarande år är skatten upptagen sålunda:

Skatt å inkomst och förmögenhet	kronor	124,000,000
B-skatt å aktiebolag m. fl.	»	6,000,000
Summa kronor		130,000,000.

Enligt från statistiska centralbyrån erhållna preliminära uppgifter svara häremot följande faktiskt debiterade belopp:

För enskilda	kronor	105,188,272	
A-skatt av bolag	»	35,656,391	140,844,663
B-skatt av bolag			4,576,441
Summa kronor			145,421,104.

Härav kunna, enligt vad i det följande framhålles, 93 procent eller således i runt tal 135,000,000 kronor antagas komma att inflyta.»

Med ledning bland annat av berörda preliminära sifferuppgifter samt under antagande att inkomst- och förmögenhetsskatten komme att utgå efter samma procenttal å grundbeloppen som för åren 1921—1923 har riksräkenskapsverket beräknat, att den år 1924 debiterade skatten skulle uppgå till:

Av enskilda	113		
Bolags A-skatt	38	151 miljoner kronor	
Bolags B-skatt		4 » »	
Summa			155 miljoner kronor.

I anslutning härtill har riksräkenskapsverket vidare anfört följande:

»Emellertid får man icke räkna med att hela den debiterade skatten kommer att inflyta. I detta hänseende torde det vara lämpligt att stödja sig på erfarenheten i avseende på debiteringen år 1922. Enligt debiterings- och uppborädsredogörelserna har av den detta år debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten (A och B skatt) under tiden november 1922—juni 1923 influtit 93.69 procent. Med ledning härav beräknar riksräkenskapsverket att av den under innevarande kalenderår debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten 93 procent komma att inflyta under budgetåret 1923—24 och likaså av den under år 1924 debiterade skatten 93 procent under budgetåret 1924—25.

Under juli—oktober 1923 har av den från föregående budgetperioder utestående inkomst- och förmögenhetsskatten influtit kronor 4,157,031.

Från och med budgetåret 1923—24 skola restitutioner avföras å vederbörande inkomstitlar. Under juli—oktober 1923 har restituerats inkomst- och förmögenhetsskatt med sammanlagt kronor 1,150,939, vilket för helt budgetår motsvarar ett belopp av kronor 3,452,817. Erfarenheten från föregående år

har emellertid visat, att det är mycket vanskligt att beräkna, till vilket belopp restitutionerna kunna uppgå under ett kommande budgetår. Med hänsyn till här ovan angivna siffror för influtna restantier och avförda restitutioner under budgetåret 1923—24, synes det riksräkenskapsverket vara lämpligast att beräkna restitutionerna för helt budgetår till samma belopp som de under månaderna juli—oktober inflytande restantier, varigenom man vid skattens beräkning kan bortse från dessa två poster.»

Enligt nu nämnda uppskattningsgrunder har riksräkenskapsverket i sitt till Kungl. Maj:t överlämnade förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1924—1925 endast uppfört 93 procent av de för år 1924 beräknade beloppen av debiterad inkomst- och förmögenhetsskatt eller således:

Skatt å inkomst och förmögenhet	140.4	miljoner	kronor
B-skatt å aktiebolag m. fl.	3.7	»	»
	Summa 144.1 miljoner kronor.		

I sitt förenämnda anförande i statsrådet den 2 januari 1924 har departementschefen beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten till en början erinrat om riksräkenskapsverkets nyssnämnda beräkning samt vidare fortsatt såsom följer:

*Departements-
chefen den 2
januari 1924.*

»Beträffande beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten för innevarande budgetår i och för statsverkspropositionen till 1923 års riksdag hade inom finansdepartementet tillämpats en metod, för vilken utförlig redogörelse meddelats i en bilaga till nämnda proposition. Då denna beräkningsmetod visat sig i huvudsak ganska tillfredsställande, har beräkningen även innevarande år skett med användande av samma tillvägagångssätt. Resultatet framgår av de uppgifter, som lämnas i tabellerna A och B, vilka torde fogas vid statsrådsprotokollet såsom bilaga I.¹

Tabell A upptager utfallet av 1923 års taxeringar. Uppenbarligen överensstämma de där angivna siffrorna endast delvis med dem, som finnas upptagna i motsvarande uppställning beträffande 1923 års taxeringar i fjolårets statsverksproposition. Korrigerings har nämligen skett med hänsyn till de faktiskt erhållna taxeringsresultaten. Med utgångspunkt från tabell A har uppgjorts tabellen B, vilken anger det beräknade resultatet av 1924 års taxeringar. Denna beräkning innebär så till vida vissa jämförelsevis säkra moment i förhållande till vad som gäller beträffande andra inkomsttitlar, som taxeringen hänför sig till 1923 års inkomst- och förmögenhetsförhållanden, alltså förhållanden som ligga i det förflutna och fördenskull kunna något så när överblickas. Å andra sidan är emellertid det material, som av beräkningen beröres, så omfattande och till sin beskaffenhet så heterogent, att en beräkning i alla fall måste anses innebära åtskilliga osäkra moment.

Vid utarbetande av tabellen B har så tillgått, att man vidtagit vissa höjningar och sänkningar av de i tabellen A förekommande detaljsiffror. Angående dessa förskjutningar må meddelas följande.

¹ Dessa tabeller äro intagna i texten härefter.

Tab. A. Beräkningar angående 1923 års skattotaxeringar.

(Milj. kronor.)

	Enskilda	Aktiebolag m. fl.	Tillsammans
Inkomst av fast egendom:			
1. Jordbruksfastighet	379.5	38.0	417.5
2. Annan fastighet	110.0	80.0	190.0
Summa	489.5	118.0	607.5
Inkomst av kapital.....	366.6	16.0	382.6
Inkomst av arbetsanställning m. m.	3,334.1	—	3,334.1
Inkomst av rörelse eller yrke eller eljest	472.8	312.8	785.6
Summa uppskattad inkomst	4,663.0	446.8	5,109.8
Avdrag:			
1. Enligt 11 § 2 mom. 4:o) bev. förordn.	215.8	3.0	218.8
2. För kommunalutskylder.....	400.0	100.0	500.0
3. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag.....	36.0	9.0	45.0
Summa avdrag	651.8	112.0	763.8
Återstod	4,011.2	334.8	4,346.0
¹ / ₁₀₀ av den taxerade förmögenheten	250.0	—	250.0
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp	4,261.2	334.8	4,596.0
Utnyttjade ords- och familjeavdrag	2,583.1	—	2,583.1
Beskattningsbart belopp	1,678.1	334.8	2,012.9
Uträknad skatt (exkl. B-skatt).....	105.2	35.6	140.8
Skatteprocent i medeltal	6.27 %	10.65 %	
Uträknad B-skatt			4.6
Summa uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt			145.4
Därav inflytande (93 %) Enskilda + A-skatt			130.9
B-skatt			4.3
Summa skatt			135.2

Inkomst av jordbruksfastighet har sänkts med 20 procent. Då inkomsten av skogsbruk under år 1923 utan tvivel företett ökning, betyder en genomsnittlig sänkning av hela beloppet för inkomsten av fast egendom med 20 procent en än större sänkning av inkomsten av det egentliga jordbruket. Som bolagens inkomst av jordbruksfastighet väsentligen torde utgöras av just inkomst av skogsbruk, har hela den angivna sänkningen ansetts

Tab. B. Beräkningar angående 1924 års skattetaxeringar.

(Milj. kronor.)

	Enskilda	Aktiebolag m. fl.	Tillsammans
Inkomst av fast egendom:			
1. Jordbruksfastighet	296	38	334
2. Annan fastighet.....	110	80	190
Summa	406	118	524
Inkomst av kapital.....	329	14	343
Inkomst av arbetsanställning m. m.	3,334	—	3,334
Inkomst av rörelse eller yrke eller eljest.....	498	328	826
Summa uppskattad inkomst	4,567	460	5,027
Avdrag:			
1. Enligt 11 § 2 mom. 4:o) bev. förordn.	216	3	219
2. För kommunalutskylder.....	304	76	380
3. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag.....	36	9	45
Summa avdrag	556	88	644
Återstod	4,011	372	4,383
$\frac{1}{60}$ av den taxerade förmögenheten	240	—	240
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp	4,251	372	4,623
Utnyttjade Orts- och familjeavdrag.....	2,583	—	2,583
Beskattningsbart belopp	1,668	372	2,040
Skatteprocent i medeltal	6.25 %	10.65 %	
Uträknad skatt (exkl. B-skatt).....	104.2	39.6	143.8
B-skatt			2.8
Summa uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt			146.1
Därav inflytande (93 %): Enskilda + A-skatt			133.7
B-skatt			2.1
Summa skatt			135.8

gälla de enskilda skattskyldiga, medan för bolag skäl till ändring i fjolårets siffra ej ansetts föreligga.

Inkomsten av annan fastighet har bibehållits oförändrad. Visserligen torde inkomsten av hyresfastigheter under år 1923 i genomsnitt hava varit högre än under år 1922. Å andra sidan lära emellertid under år 1923 hava nedlagts ej ringa kostnader å reparationer av dylika fastig-

heter, varför någon höjning av nettosiffran för denna inkomstpost ej ansetts kunna äga rum.

Vad beträffar inkomst av kapital, har det antagits, att en sammanlagd minskning av utdelningar å aktier ägt rum med omkring 20 miljoner kronor. Posten inkomst av kapital har emellertid minskats med 40 miljoner kronor på den grund, att även ränteinkomsterna under år 1923 torde hava varit ej oväsentligt lägre än under närmast föregående år. Av hela sänkningen hava 38 miljoner kronor ansetts falla på enskilda och 2 miljoner kronor på aktiebolag m. fl.

I fråga om beloppet för inkomst av arbetsanställning m. m. har någon ändring icke vidtagits. Lönesatserna inom industrien torde under år 1923 i medeltal hava legat på ungefär samma höjd som under år 1922. Arbetslösheten har däremot under förstnämnda år varit avsevärt mindre. Om det antages, att minst 25,000 förut arbetslösa personer under år 1923 erhållit arbete under hela året, skulle med en beräknad medelinkomst av 2,700 kronor för år härav framgå ett tillskott i taxerad inkomst av 67.5 miljoner kronor. I fråga om lantarbetarnas löner har en nedgång ägt rum under år 1923, vilken för fasta arbetare uppskattats till 5 procent och för daglönare till 10 procent samt i medeltal för båda grupperna till 8 procent. Under antagande att sistnämnda inkomstminskning berört ett antal av 300,000 lantarbetare med en årsinkomst av i medeltal 1,400 kronor, skulle härav följa en nedgång i den taxerade inkomsten med $0.08 \times 1,400 \times 300,000 = 33.6$ miljoner kronor. För industri och jordbruk tillhopa skulle sålunda en ökning av den taxerade inkomsten av arbetsanställning ha inträtt med omkring 34 miljoner kronor. Den sålunda beräknade ökningen torde emellertid uppvägas av den nedgång, som ägt rum beträffande avlöningar (inklusive dyrtidstillägg) till stats- och kommunalanställda tjänstemän m. fl. Någon anledning till ändring i 1923 års siffra för inkomst av arbetsanställning m. m. har för denskull ej ansetts föreligga.

Beträffande inkomst av rörelse eller yrke har beräknats en ökning av sammanlagt 40 miljoner kronor. Av denna ökning beräknas 10 miljoner kronor härflyta från banker och 30 miljoner kronor från industri, handel och hantverk. Av hela den uppskattade stegringen av denna inkomst-källa hava 15 miljoner kronor hänförts till aktiebolag m. fl. och 25 miljoner kronor till andra skattskyldiga.

Vad sålunda inkomsterna ur olika inkomstkällor beträffar, så har en sänkning av inkomsten av kapital uppvägs av en lika stor höjning av inkomsten av rörelse m. m., medan däremot på grund av minskningen av inkomsten av jordbruksfastighet även samtliga inkomstkällornas summa minskats.

Vad härefter beträffar avdragsposterna, har beloppet för sådana avdrag, som omförmälas i 11 § 2 mom. 4:o bevillningsförordningen — d. v. s. för ränta å gäld, förlust å viss inkomst-källa, periodiskt understöd, försäkringspremier m. m. — bibehållits oförändrat. I fråga om avdragen för

kommunalutskylder bör däremot en ganska avsevärd sänkning beräknas. Det under år 1923 till betalning förfallna kommunalutskyldsbeloppet torde nämligen understiga summan under föregående år till betalning förfallna kommunalutskylder med 140 å 150 miljoner kronor. Då emellertid kommunalutskyldernas hela belopp icke kommer att avdragas, enär dessa utskylder delvis erlagts av personer, som nu icke taxeras, har minskningen i avdraget för kommunalutskylder ansetts böra begränsas till 120 miljoner kronor. Medan sammanlagda avdragen för kommunalutskylder vid 1923 års taxeringar beräknats till omkring 500 miljoner kronor, synas de alltså nu böra uppskattas till 380 miljoner kronor, därav $\frac{4}{5}$ avseende enskilda skattskyldiga och $\frac{1}{5}$ aktiebolag m. fl. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag, d. v. s. för värdeminskning å byggnader, vissa förluster m. m., hava upptagits med samma belopp som i tabellen för 1923 års taxering.

För den taxerade förmögenheten har beräknats en sänkning av 600 miljoner kronor. Då fastigheterna i regel komma att upptagas med oförändrade belopp, synes en dylik sänkning av förmögenhetens belopp, d. v. s. från 15 till 14.4 miljarder kronor, vara tillräcklig. Sextiondedelen av den taxerade förmögenheten sänkes härigenom från 250 till 240 miljoner kronor.

Det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet skulle enligt förestående beräkningar bliva för enskilda 4,251 miljoner kronor samt för aktiebolag m. fl. 372 miljoner kronor eller tillsammans 4,623 miljoner kronor. Från det nu angivna beloppet för enskilda skattskyldiga avgå orts- och familjeavdrag, vilka upptagits med samma belopp som beträffande 1923 års taxering. Erfarenheten visar nämligen, på sätt framgår av förenämnda vid fjolårets statsverksproposition fogade redogörelse angående inkomstskattens beräkning för innevarande budgetår, att med oförändrade avdragsbestämmelser avdragens belopp företett jämförelsevis obetydliga variationer, trots att en ganska väsentlig ändring ägt rum med avseende å de taxerade beloppen.

Den nu verkställda uppskattningen avviker i någon mån från riksräkenskapsverkets beräkning. Såsom närmare framgår av efterföljande sammanställning, har i finansdepartementets beräkning den sammanlagda uppskattade inkomsten upptagits till belopp, som med 113 miljoner kronor understiger motsvarande siffra enligt riksräkenskapsverkets uppskattning. Å andra sidan hava avdragsposterna i finansdepartementets beräkning upptagits till 44 miljoner kronor högre belopp än enligt riksräkenskapsverkets kalkyl. De beskattningsbara beloppen understiga enligt finansdepartementets beräkning de av riksräkenskapsverket antagna siffrorna med 125 miljoner kronor. De beskattningsbara beloppens fördelning på enskilda och aktiebolag har slutligen enligt båda beräkningarna givit tämligen olika resultat.

	Riksräkenskapsverkets beräkning Milj. kr.	Finansdepartementets beräkning Milj. kr.
Inkomst av fast egendom	590	524
» » kapital	350	343
» » arbetsanställning m. m.	3,400	3,334
» » rörelse	800	826
Summa uppskattad inkomst	5,140	5,027
Avdrag	600	644
Återstod	4,540	4,383
$\frac{1}{60}$ av den taxerade förmögenheten	225	240
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp ..	4,765	4,623
Utnyttjade Orts- och familjeavdrag	2,600	2,583
Beskattningsbart belopp	2,165	2,040
Därav:		
a) Enskilda skattskyldiga	1,807	1,668
b) Aktiebolag m. fl.	358	372

Medelskatteprocenten har år 1923 för enskilda skattskyldiga uppgått till 6.27 procent och för aktiebolag m. fl. till 10.65 procent. Med den obetydliga ändring, som beräknats i avseende å de taxerade beloppen, har det ansetts lämpligt att även för 1924 års taxering antaga, att skatten skall inflyta med samma procenttal — procenttalet för enskilda skattskyldiga dock avrundat till 6.25.

B-skatten för aktiebolag m. fl. har beräknats till omkring hälften av det belopp, som framgått ur 1923 års taxering. Det synes ej vara med försiktigheten förenligt att beräkna ett större belopp av denna skatt för nästkommande budgetår.

Av den debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten beräknas inflyta 93 procent, d. v. s. samma procenttal som av riksräkenskapsverket antagits.

I enlighet med de nu angivna beräkningsgrunderna skulle den uträknade inkomst- och förmögenhetsskatten komma att uppgå till 133.7 miljoner kronor från enskilda skattskyldiga och i form av A-skatt från aktiebolag m. fl. samt 2.1 miljoner kronor i B-skatt från aktiebolag m. fl. I rikstaten för nästkommande budgetår torde dessa belopp böra avrundas nedåt till 133 resp. 2 miljoner eller sammanlagt 135 miljoner kronor. Härvid har jag, såsom tidigare antytts, utgått från att någon sänkning av det procenttal av grundbeloppet, med vilket skatten skall uttagas, icke kan äga rum, utan att nämnda procenttal fortfarande bör beräknas till det senast fastställda, eller 175.»

Statsverks-
prepositionen.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anför, har Kungl. Maj:t dels föreslagit riksdagen besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt

för år 1924 skall utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp, dels ock upptagit ifrågavarande inkomsttitel i det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat på följande sätt

α. Skatt å inkomst och förmögenhet	kronor	133,000,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	»	2,000,000	135,000,000

Till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 16 maj 1924 har chefen för finansdepartementet, vid framläggandet av förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av gällande förordning angående om-sättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker (proposition nr 225), i fråga om inkomst- och förmögenhetsskatten anfört följande:

*Departements-
chefen den 16
maj 1924.*

»Av bekantgjorda uppgifter rörande resultatet av åtskilliga större industri-företags rörelse under fjolåret torde man tidigare hava ansett föreligga anledning antaga, att årets inkomst- och förmögenhetsskatt skulle lämna en något större avkastning än som upptagits i statsverkspropositionen. Sedan numera uppgifter angående taxeringarna inom flertalet län erhållits, har emellertid en approximativ beräkning givit vid handen, att någon nämnvärd ökning i inkomsttiteln icke kan förväntas.»

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1923 och första kvar-talet 1924 har bevillningsutskottet från riksräkenskapsverket erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

1:a halvåret 1923 2:a halvåret 1923 1923, hela året 1:a kvart. 1924

α. Skatt å inkomst- och förmögenhet.

Influtet	kr.	8,414,111: 39	130,470,667: 64	138,884,779: 03	4,048,423: 78
Utgifter för in- komsttiteln »		112,339: 81	1,132,012: 64	1,244,352: 45	566,704: 04
Behållen inkomst	kr.	8,301,771: 58	129,338,655: —	137,640,426: 58	3,481,719: 74

β. B-skatt å aktiebolag m. fl.

Influtet	kr.	107,461: 67	4,570,485: 65	4,677,947: 32	41,643: 69
Utgifter för inkomst- titeln	»	56,688: 06	836,461: 85	893,149: 91	87,649: 48
Behållen inkomst	kr.	50,773: 61	3,734,023: 80	3,784,797: 41	—
Brist.....	»				46,005: 79

Rörande utfallet av 1924 års taxering till inkomst- och förmögenhets-skatt har utskottet erhållit del av en inom finansdepartementets budget-byrå den 22 maj 1924 gjord beräkning, grundad å då kända siffror. Enligt denna beräkning skulle den taxerade inkomsten komma att uppgå till 4,662.9 miljoner kronor och den beskattningsbara inkomsten till 2,035.3 miljoner kronor i stället för 4,623 respektive 2,040 miljoner kronor, vilka belopp framgått ur den i och för statsverkspropositionen verkställda och ovan i tabellen å sidan 5 sammanställda beräkningen. Jämlikt beräkningen den

22 maj 1924 skulle vidare den uträknade skatten, exklusive B-skatten å aktiebolag m. fl., komma att uppgå till 144.7 miljoner kronor samt B-skatten till 3.3 miljoner kronor, av vilka belopp beräknades inflyta 134.6 respektive 3.1 miljoner kronor. Ur den sålunda gjorda nya beräkningen framgår en sammanlagd inkomstsumma av 137.7 miljoner kronor, ett belopp, som med nära 2 miljoner kronor överstiger slutsiffran i den beräkning, som lagts till grund för Kungl. Maj:ts förslag. Emellertid har vid den nya beräkningens verkställande utfallet av taxeringen av enskilda i Stockholm icke alls samt av aktiebolagens taxering endast i viss utsträckning varit känt. Med hänsyn härtill har utskottet icke velat tillmäta denna nya beräkning annan betydelse än att stödja resultatet av den uppskattning, som ligger till grund för förslaget i statsverkspropositionen.

Båda beräkningarna hava utgått från förutsättningen, att skatten skall för år 1924 utgå oförändrat med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp. Enligt vad statsutskottet beträffande budgetställningen meddelat, kommer slutsumman av sådana av riksdagen beslutade utgifter, vilka skola täckas av andra statsinkomster än lånemedel, att med i runt tal 3.5 miljoner kronor överstiga vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen eller, där Kungl. Maj:t i särskilda propositioner inkommit med ändrade förslag, i sålunda senast avgiven proposition föreslagit. Det förslag till beräkning av bevillningarna, som utskottet uti detta betänkande framlägger, avviker från vad Kungl. Maj:t slutligen föreslagit därutinnan, att utskottet hemställt dels om sänkning i fråga om stämpelmedlen med 2 miljoner kronor och dels om höjning beträffande tullmedlen med 5.5 miljoner kronor. Följaktligen kommer, därest riksdagen godkänner bevillningsutskottets förevarande förslag, bevillningarnas slutsumma att överstiga motsvarande slutsumma i vad Kungl. Maj:t föreslår med det enligt nyssnämnda från statsutskottet mottagna uppgift erforderliga beloppet av 3.5 miljoner kronor. Vid sådant förhållande har bevillningsutskottet saknat anledning att föreslå vare sig någon höjning eller någon sänkning av det procenttal av inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp, nämligen 175, efter vilket Kungl. Maj:t föreslagit att denna skatt skall utgå.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1924 skall utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp; samt

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt:

α. Skatt å inkomst och förmögenhet.....	kr. 133,000,000
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	» 2,000,000
	kr. 135,000,000.

2:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Härom har riksräkenskapsverket i sin förenämnda skrivelse den 8 december 1923 anfört följande:

Riksräkenskapsverket.

»**Bevillning av fast egendom samt av inkomst**, bevillning, vilken i riksstaten för innevarande budgetår är upptagen till 3,000,000 kronor, har enligt till statistiska centralbyrån inkomna uppgifter i taxeringslängderna för innevarande år debiterats med 3,755,898 kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att denna skatt i riksstaten för budgetåret 1924—25 upptages till 3,400,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det under sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget 'Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting' bör upptagas.»

Till statsrådsprotokollet den 2 januari 1924 har departementschefen rörande förevarande inkomsttitel anfört följande:

Departementschefen.

»Med vilket belopp *bevillning av fast egendom samt av inkomst* upptages, kan synas vara av mindre betydelse, då samma belopp återfinnes å utgiftssidan såsom bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting. Jag har emellertid ej ansett skäl föreligga att upptaga denna skattepost med högre belopp, än som upptagits i riksstaten för budgetåret 1923—1924, eller 3 miljoner kronor.»

Ifrågavarande inkomsttitel har följaktligen i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 3,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Av riksräkenskapsverket har utskottet beträffande denna inkomsttitel för år 1923 och första kvartalet 1924 erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923. hela året	1:a kvart. 1924
Influtet	kr. 338,398: 87	3,313,986: 72	3,652,385: 59	175,310: 04
Utgifter för inkomsttiteln....	» * 26,424: —	14,355: 21	40,779: 21	9,477: 58
Behållen inkomst	kr. 311,974: 87	3,299,631: 51	3,611,606: 38	165,832: 46

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillning av fast egendom samt av inkomst måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 3,000,000.

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.*Riksräkenskapsverket.*

Riksräkenskapsverket har härom i skrivelsen den 8 december 1923 anfört:

»**Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter**, bevilling. Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handlexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar. Den behållna inkomsten av dessa avgifter har uppgått till

år 1919	kronor 283,240
» 1920	» 392,534
» 1921	» 374,526
» 1922	» 358,501.

Å denna inkomsttitel, vilken i riksstaten för första halvåret 1923 upptagits till 150,000 kronor och i riksstaten för budgetåret 1923—24 uppförts med 350,000 kronor, har under förstnämnda tidsperiod inlutit icke mindre än 247,054 kronor. Då anledning icke föreligger att beräkna en lägre siffra för budgetåret 1924—25 än för nu löpande budgetår, har riksräkenskapsverket — — — uppfört här ifrågakarande inkomsttitel med 450,000 kronor.»

Departementschefen.

I sitt förenämnda anförande den 2 januari 1924 har departementschefen framhållit, att han, då en betydande del av denna inkomsttitel härflöte från avgifter för vissa av utlänningar givna offentliga föreställningar och det ej vore möjligt att förutse, i vilken omfattning dylika föreställningar kunde komma att äga rum under nästkommande budgetår, för sin del ansett sig icke kunna förorda någon höjning av titelns nuvarande belopp.

Statsverkspropositionen.

Ifrågakarande inkomsttitel har sålunda i förevarande förslag till riksstat upptagits till 350,000 kronor.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har från riksräkenskapsverket inhämtat, att denna inkomsttitel för år 1923 och första kvartalet 1924 visar följande ställning:

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Inlutet	kr. 247,414: 78	232,114: 51	479,529: 29	140,327: 28
Utgifter för inkomsttiteln ... »	361: 12	923: 39	1,284: 51	56: 78
Behållen inkomst kr.	247,053: 66	231,191: 12	478,244: 78	140,270: 50

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 350,000.

4:o.

Stämpelmedlen.

Härom har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anförd: »Stämpelmedel, bevillning, hava, i den mån de till statsverket inlevererats, utgjort:

Riksräken-
skapsverket.

år 1919	kronor 66,900,369
» 1920	» 60,143,222
» 1921	» 54,934,371
» 1922	» 47,698,065.

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter å beloppet av de stämplrar, som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp under åren 1919—1922 utgjort:

	1919	1920	1921	1922
Handlingar till lagfartsprotokollet	13,492,965	15,362,319	11,215,152	9,657,889
Handlingar till in-tecknings- och tomträtts- protokollen	2,132,093	2,420,490	3,321,085	1,768,284
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll ...	10,125	8,845	10,420	17,995
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	16,767,160	15,706,967	16,736,364	13,920,371
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	210	2,512	5,785	827
Morgongåvobrev	535	209	—	—
Avhandlingar om lösöre köp	28,252	37,015	75,841	85,411
Till länsstyrelserna avgivna deklara-tioner om gåva	4,786,082	1,223,305	895,687	676,077
Summa	37,217,422	34,761,662	32,260,334	26,126,854

Rörande arvsskatt och skatt för gåva utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (nr 381), vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter äro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten samt deklara-tionerna om gåva, även de i beloppen för rubriken 'handlingar till lagfartsprotokollet' ingående stämpelavgifterna för gåvobrev och fideikommissbrev rörande fast egendom. Sammanlagt hava ifrå-gavarande skatter belöpt sig till:

år 1918	kronor 15,208,955
» 1919	» 21,728,394
» 1920	» 17,056,152
» 1921	» 17,946,906
» 1922	» 14,992,789.

Vid bedömandet av dessa siffror bör erinras, att skattetariffen, efter att hava höjts genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (nr 325), ånyo ändrats genom nådiga förordningen den 16 juli 1919 (nr 422). Genom denna förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1920, hava de för skattens be-räknande uppgjorda tarifferna i medeltal höjts med 25 procent. I riksstaten

för år 1920 beräknades med hänsyn till denna höjning inkomsten av arvs- och gåvoskatten till 15,000,000 kronor.

Vid sina inkomstberäkningar för åren 1921 och 1922 ansåg statskontoret, att på grund av redan då nedgående konjunkturen beräkningen av nu ifrågasatt skatt måste sänkas, för år 1921 till 13,000,000 och för år 1922 till 10,000,000 kronor. Då samma skäl till försiktighet gjorde sig gällande med ökad styrka vid inkomstberäkningen föregående år, ansåg riksräkenskapsverket vid uppgörande av beräkning för budgetåret 1923—24, att man för nämnda tid knappt kunde göra sig räkning på större skattebelopp än 8,000,000 kronor.

För det budgetår, som nu föreliggande inkomstberäkning avser, torde man kunna beräkna arvsskatt och skatt för gåva till 10,000,000 kronor.

I riksräkenskapsverket tillhandakomna skrivelser den 5 oktober och 2 november 1923 meddelar generalpoststyrelsen, att de från styrelsen månad för månad till statskassan inlevererade stämpelmedlen under år 1922 samt intill utgången av september månad 1923 framgå av nedanstående tabell, vari endast avrundade belopp insatts.

M å n a d	Å r 1922		Å r 1923		
	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Ökning (+) resp. minsk- ning (—) från år 1922 i %
Januari.....	3,94		3,75		
Februari.....	4,69		4,19		
Mars.....	2,17	10,80	2,17	10,11	— 6,4
April.....	4,28		4,05		
Maj.....	6,13		4,72		
Juni.....	4,03	14,41	3,28	12,05	— 16,6
Juli.....	3,57		3,36		
Augusti.....	4,40		3,58		
September.....	2,51	10,48	2,64	9,58	— 8,6
Oktober.....	3,14		2,88	2,88	— 8,3
November.....	4,21		—	—	
December.....	3,89	11,24	—	—	
Summa		46,96	för 10 månader	34,62	

Med hänsyn till den betydande nedgång, som stämpeluppbörden sålunda utvisat under de tre första kvartalen år 1923 i jämförelse med motsvarande kvartal år 1922 — för hela tiden utgör nedgången 11,1 procent — syntes det generalpoststyrelsen tvivelaktigt, huruvida det i riksstaten för sistnämnda budgetår upptagna beloppet, 48 miljoner kronor, skall komma att uppnås. För att framkomma till sagda uppbördssiffra erfordras nämligen en ökning i förhållande till de till statskassan under tiden 1 oktober 1922—30 juni 1923 från postverket inlevererade stämpelmedlen av ej mindre än 15 procent. Även erhållande av den utav generalpoststyrelsen tidigare uppskattade stämpeluppbörden av 44 miljoner kronor skulle förutsätta en stegring i jämförelse med uppbörden under sistnämnda tid, ehuru icke med mer än 3 procent. Under för handen varande förhållanden ville det förefalla generalpoststyrelsen, som om tvekan förefunnes, att stämpelintäkterna under budgetåret 1923—24 ens skola belöpa sig till 44 miljoner kronor.

Vad beträffar stämpelinkomsterna under budgetåret 1924—1925, vore det emellertid vanskligt att redan nu fälla något omdöme, och vid sådant för-

hållande ifrågasatte generalpoststyrelsen, huruvida icke stämpeluppbörden under sistnämnda budgetår borde kalkyleras till 48 miljoner kronor, eller således samma belopp, som finnes upptaget i riksstaten för budgetåret 1923—1924.

Emellertid kan man, enligt riksräkenskapsverkets förmenande, icke undgå att finna, att de sifferuppgifter, som riksräkenskapsverket här ovan efter generalpoststyrelsen meddelat, oförtydligt giva vid handen, att på ifrågasvarande område ännu icke skett någon ändring från nedgående till uppgående konjunkturer. Huruvida och när en sådan kan komma att äga rum, torde främst bero på en stabilisering av fondmarknaden. Härför talar den statistik, som i Ekonomisk översikt under rubriken 'Svensk fondbörsindex' meddelas över medelkursen för aktier å Stockholms fondbörs' A-lista och vilken visar, att värdena i oktober 1923 endast uppskattas till ungefär tredjedelen av vad de voro i januari 1913, under det att den amerikanska fondbörsindexen visar stigning för samma tid. En stabilisering av svensk fondbörs lär dock knappst kunna väntas förr än avgörande träffats i ännu svävande, viktiga sociala frågor, så att köpare och säljare av fondpapper anse sig kunna med någon säkerhet bedöma beständigheten av de salubjudna papperens värde.

Om ett sådant avgörande icke kan komma till stånd under nästa riksdag, lär den av generalpoststyrelsen ifrågasatta beräkningen av stämpeluppbörden under budgetåret 1924—1925 befinnas för hög. För sin del vågar riksräkenskapsverket icke föreslå högre belopp än som enligt statistiken svarar mot tiden 1 juli 1922—30 juni 1923 eller i runt tal 44 miljoner kronor.»

Rörande förevarande inkomsttitel har departementschefen till förberörda statsrådsprotokoll den 2 januari 1924 anfört följande: Departements-
chefen.

»I riksstaten för innevarande budgetår äro *stämpelmedlen* upptagna till 48 miljoner kronor. Av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning framgår emellertid, att det belopp, som under budgetåret väntas inflyta av denna inkomsttitel, icke med säkerhet kan beräknas belöpa sig ens till 44 miljoner kronor.

I förevarande inkomstpost ingå avgifter, som hänföra sig till ganska olikartade förhållanden. Av stor ekonomisk betydelse äro exempelvis stämplat på handlingar till lagfartsprotokollet, arvsskatt och skatt för gåva, stämplat på aktiebrev samt fondstämplat m. m. Stämpelbeloppets storlek röner inverkan av förhållanden, som äro olika för de skilda slagen av stämplat och underkastade växlingar av skiftande och stundom sinsemellan rent motsatt art. Detta gör en beräkning av stämpelmedlen synnerligen vanskligen. Jag anser emellertid icke, att deras belopp för-siktigtvis kan för nästa budgetår beräknas högre än till 42 miljoner kronor.

I detta sammanhang bör erinras om ett förslag av statens besparingskommitté, enligt vilket viss del av verksamheten å utrikesdepartementets rättsavdelning skulle komma att för framtiden i större utsträckning, än hittills varit fallet, utföras mot ersättning, uttagen genom stämpelbeläggning. Besparingskommittén har i detta avseende beräknat en ökad inkomst av omkring 50,000 kronor. Frågan härom torde emellertid icke böra nu upptagas till behandling. I varje fall är nyssnämnda belopp icke av den storlek,

att ett godkännande av kommitténs förslag bör föranleda ändring i den angivna slutsumman för stämpelmedlen.»

Statsverkspropositionen. Stämpelmedlen äro följaktligen i statsverkspropositionen upptagna med 42,000,000 kronor.

Prop. nr 71. Genom en den 22 februari 1924 dagtecknad proposition, nr 71, har Kungl. Maj:t framlagt förslag om fortsatt tillämpning till och med den 30 juni 1925 av den nu till utgången av år 1924 gällande förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 37) har riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts nämnda förslag.

Prop. nr 194. Genom en den 14 mars 1924 dagtecknad proposition, nr 194, har Kungl. Maj:t föreslagit förlängd giltighet för de nu gällande förhöjda stämpelavgifterna vid köp och byte av fondpapper. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 27) har denna proposition av riksdagen numera bifallits.

Prop. nr 218. I proposition den 2 maj 1924, nr 218, har Kungl. Maj:t föreslagit vissa smärre ändringar i gällande förordning angående stämpelavgiften. Den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen i ämnet har numera, med en i anledning av väckt motion vidtagen mindre ändring, blivit på bevillningsutskottets hemställan (betänkande nr 50) av riksdagen antagen.

Utskottet. Bevillningsutskottet har från riksräkenskapsverket inhämtat, att förevarande inkomstitel, stämpelmedel, för år 1923 och första kvartalet 1924 utvisar följande ställning:

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Influtet	kr. 22,660,030: 73	20,207,626: 03	42,867,656: 76	9,707,376: 32
Utgifter för in-				
komstiteln »	2,386: 40	62,617: 97	65,004: 37	59,651: 17
Behållen inkomst	kr. 22,657,644: 33	20,145,008: 06	42,802,652: 39	9,647,725: 15

Enligt en från riksräkenskapsverket sedermera lämnad uppgift har å inkomstiteln under april månad 1924 i behållen inkomst influtit 4,027,648 kronor 56 öre.

Till komplettering av den ovan å sidan 14 intagna tabellen må följande sammanställning, grundad å från generalpoststyrelsen erhållna uppgifter, här intagas:

Från postverket till statskassan inlevererade stämpelmedel okt. 1923—
april 1924.

	Uppbörd per månad milj. kronor.	Uppbörd per kvartal milj. kronor.	Minskning från närmast föreg. år i %
Oktober 1923	2.88		
November »	4.42		
December »	2.64	9.94	11.6
Januari 1924	3.10		
Februari »	4.41		
Mars »	1.86	9.37	7.3
April »	4.03		0.5

Generalpoststyrelsen har, såsom ovan (sid. 14) återgivits, framhållit, hurusom stämpeluppbörden under de tre första kvartalen år 1923 företedde en betydande nedgång i jämförelse med motsvarande kvartal år 1922. De av utskottet härovan meddelade siffrorna, jämförda med tabellen å sidan 14, utvisa, att även under sista kvartalet 1923 stämpeluppbörden varit betydligt lägre än under motsvarande kvartal 1922 liksom ock att under första kvartalet 1924 uppbörden varit avsevärt lägre än under första kvartalet 1923.

Vidare må ur det föregående erinras, att generalpoststyrelsen, med hänsyn till vanskligheten att redan under hösten 1923 fälla något omdöme om stämpelinkomsterna under budgetåret 1924—1925, ifrågasatt, huruvida icke desamma borde beräknas till enahanda belopp som upptagits i riksstaten för budgetåret 1923—1924 eller 48 miljoner kronor, att riksräkenskapsverket förklarar sig icke våga stanna vid högre belopp än som enligt statistiken svarade mot tiden 1 juli 1922—30 juni 1923 eller i runt tal 44 miljoner kronor samt att chefen för finansdepartementet förklarar sig anse, att beloppet försiktigtvis icke kunde beräknas högre än till 42 miljoner kronor.

Under de sista tolv månader, för vilka uppgifter finnas tillgängliga, nämligen för tiden 1 maj 1923—30 april 1924 har stämpeluppbörden utgjort 40.92 miljoner kronor. I betraktande härav och med hänsyn till den nedgående tendens, om vilken även de senaste statistiska uppgifterna bära vittne, har utskottet ansett försiktigheten bjuda, att stämpelmedlen beräknas till ett även i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag nedsatt belopp; och har utskottet ansett sig böra av sålunda angivna skäl föreslå en nedsättning med 2 miljoner kronor.

Vad beträffar ovan omnämnda, av riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:tt fattade beslut torde vid de beräkningar, som lagts till grund för statsverkspropositionens förslag rörande stämpelmedlens uppskattning, hava räknats med förlängd giltighet av såväl den särskilda stämpelavgiften vid köp, byte eller införsel av pärlor m. fl. lyxvaror som ock de förhöjda stämpelavgifterna vid köp och byte av fondpapper; och synas de vidtagna ändringarna i stäm-

pelförordningen icke vara av den betydelse, att hänsyn till desamma behöver tagas vid inkomstberäkningen.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att stämpelmedlen måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 40,000,000.

5:o.

Lastpenningarna.

Riksräkenskapsverket.

I fråga om denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket i skrivelsen den 8 december 1923 anført följande:

»**Lastpenningar**, bevillning, hava lämnat en behållen inkomst av

år 1918	kronor 450,180
» 1919	» 579,388
» 1920	» 864,435
» 1921	» 585,511
» 1922	» 599,781.

Den redan år 1920 av generaltullstyrelsen väckta och av kommerskollegium och statskontoret omfattade tanken, att lastpenningarna borde i samband med en eventuell omreglering av fyr- och båkmedlen avskaffas, har sedermera befunnit sig under utredning, därvid man avsett att undersöka möjligheten och lämpligheten av en ändring av nuvarande system för beräkandet och uppbörden av allmänna sjöfartsavgifter med undantag av lotsavgifter. Då, enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat, nämnda utredning ännu icke så fortskridit, att man kan vänta lastpenningarnas borttagande under det budgetår, som nu är i fråga, och då dessutom Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 24 november 1922 förordnat, att sjöfartsavgiftssakkunnigas utredningsarbete skall från och med den 1 januari 1923 vila, har ämbetsverket upptagit inkomsttiteln 'lastpenningar' jämväl i nu föreliggande förslag.

Enligt nådiga förordningen den 19 maj 1922, nr 208, vilken trädde i kraft den 1 juli 1922 och gäller till och med den 30 juni 1924, är numera befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar medgiven. Vid framläggande av förslag till nämnda förordning framhöll emellertid föredragande departementschefen, att enligt hans mening den jämförelsevis obetydliga minskning i den totala uppbörden av lastpenningar, som skulle föranledas av de förordade avgiftslindringarna, icke vore av beskaffenhet att böra påverka beräkningarna för första halvåret 1923 rörande avkastningen av ifrågavarande inkomsttitel.

Under första halvåret 1923 utgjorde den behållna inkomsten å förevarande titel 322,271 kronor mot i riksstaten för samma tid beräknade 250,000 kronor. Enligt det inom riksräkenskapsverket upprättade inkomstsammandraget för månaderna juli—oktober innevarande budgetår förefanns en behållen uppbörd å lastpenningar av 192,109 kronor.

Riksräkenskapsverket hemställer, att lastpenningar må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppföras med samma belopp som i riksstaten för innevarande budgetår eller 600,000 kronor.»

I statsverkspropositionen äro lastpenningarna uppförda med av riksräkenskapsverket sålunda föreslaget belopp, 600,000 kronor. Statsverkspropositionen.

Med proposition nr 108 av den 14 mars 1924 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, avsedd att ersätta nu gällande förordning i samma ämne. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 28) har riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts nämnda proposition. Prop. nr 108.

Från riksräkenskapsverket har utskottet erhållit uppgift, att lastpenningarna tillfört statsverket en behållen inkomst av 322,270 kronor 89 öre första halvåret 1923 och 251,432 kronor 90 öre andra halvåret 1923 eller sålunda 573,703 kronor 79 öre för hela året 1923 samt 128,085 kronor 76 öre första kvartalet 1924. Utskottet.

Då enligt den ovannämnda, av riksdagen antagna förordningen angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, vilken träder i kraft den 1 juli 1924, en viss begränsning i de nuvarande lättnaderna kommer att inträda, har utskottet icke ansett sig böra föreslå en av nu lämnade sifferuppgifter eljest måhända påkallad sänkning av det för inkomstiteln i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 600,000 kronor.

Utskottet får sålunda hemställa,

att lastpenningarna måtte för budgetåret 1924—1925
beräknas till kronor 600,000.

6:o.

Tullmedlen.

Rörande denna inkomstitel har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anfört följande: Riksräkenskapsverket.

»Tullmedel, bevillning, hava lämnat en behållen inkomst av

år 1919	kronor	99,952,782
» 1920	»	144,674,952
» 1921	»	102,333,299
» 1922	»	108,714,123
» 1923 ($\frac{1}{1} - \frac{30}{6}$)	»	62,452,153.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 äro dessa medel upptagna till 117,000,000 kronor.

Genom nådiga kungörelsen den 20 maj 1922 (nr 203) trädde från och med den 22 i samma månad en tullförhöjning å kaffe i kraft, vilken beräknats under ett år tillföra statskassan nya inkomster till ett sammanlagt belopp av 15,000,000 kronor. Med utgången av nyss omförmälda månad inträffade även den förändring, att de förordningar, som reglerade glidullarna å spannmål,

upphörde att gälla, varefter de tullsatsen, som gällde före glid tullsystemets införande, åter trädde i kraft.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 nästlidne månad beräknat den inflytande uppbörden av tullmedel för budgetåret 1924—1925 till omkring 125,000,000 kronor under förutsättning av normal import och oförändrade tullsatsen.

Efter från generaltullstyrelsen erhållna uppgifter har riksräkenskapsverket låtit upprätta följande tabell, utvisande den debiterade tulluppbörden under tiden november 1921—oktober 1922 och motsvarande tid åren 1922—1923.

M å n a d	1921—1922	1922—1923
November	9,810,947: 98	11,695,281: 10
December	10,922,548: 86	11,799,472: 99
Januari	7,796,560: 32	9,287,454: 72
Februari	5,113,225: 05	8,842,242: 37
Mars	10,186,193: 13	10,993,304: 27
April	9,117,384: 93	11,391,865: 91
Maj	8,985,160: 11	11,665,868: 83
Juni	8,548,326: 95	11,275,940: 01
Juli	7,436,469: 74	9,962,557: 03
Augusti	9,611,372: 86	12,521,360: 52
September	10,985,114: 69	13,793,805: 65
Oktober	11,209,310: 44	15,661,768: 84
Summa kronor	109,722,615: 06	138,890,922: 24.

Av tablån framgår, att stegringen varit synnerligen kraftig under den sist tilländalupna årsperioden.

Avkortningar och restitutioner för denna titel hava utgjort:

år 1922	kronor 3,769,749
$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1923	» 1,004,523.

Riksräkenskapsverket har på grund av nu anförda statistiska siffror ansett sig kunna för budgetåret 1924—1925 beräkna tullmedlen till 135,000,000 kronor, därvid avdrag skett för restitutioner.

I denna skatt ingår även av riksdagen särskilt beslutad mertull å arrak och rom, vilken för budgetåret 1924—1925 av generaltullstyrelsen beräknas till cirka 800,000 kronor.»

Departements-
chefen den 2
januari 1924.

Till statsrådsprotokollet den 2 januari 1924 har departementschefen i fråga om förevarande inkomsttitel anført:

»Tullmedlen äro i riksstaten för innevarande budgetår upptagna till 117 miljoner kronor. Det torde emellertid kunna förväntas, att ett betydligt högre belopp i verkligheten kommer att inflyta. Under månaderna november 1922 t. o. m. oktober 1923 har tullinkomsten uppgått till ej mindre än närmare 139 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har beräknat den inflytande uppbörden av tullmedlen för budgetåret 1924—1925 till omkring 125 miljoner kronor under förutsättning av normal import och oförändrade tullsatsen. Riksräkenskapsverket har däremot ansett sig kunna för budgetåret 1924—1925 beräkna tullmedlen till 135 miljoner kronor. I denna skatt skulle ingå även den av riksdagen beslutade mertullen å arrak och

rom, vilken för budgetåret 1924—1925 av generaltullstyrelsen beräknats till cirka 800,000 kronor.

Av handelsstatistiken framgår, såsom jag redan i annat sammanhang haft tillfälle beröra, att under den gångna delen av innevarande år ett betydande importöverskott uppstått. Enligt min mening är det varken önskvärt eller sannolikt, att, även under förutsättning av i huvudsak oförändrad konjunktur, importen skall fortsätta i samma utsträckning som hittills. Detta skulle betyda en försämring av vår handelsbalans, som ur landets synpunkt vore att beklaga. Från de utgångspunkter för inkomstberäkningen, som jag i det föregående angivit, och då en inkomstitel som denna är ytterst känslig för konjunkturerna, anser jag mig ej kunna föreslå, att tullmedlen upptagas till högre belopp än 120 miljoner kronor, vilket belopp dock med 3 miljoner kronor överstiger vad som, på sätt nyss angivits, beräknats i riksstaten för innevarande budgetår.»

Tullmedlen hava alltså i statsverkspropositionen upptagits till 120,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

I proposition den 14 mars 1924, nr 192, angående statsmonopolet å tobakstillverkningen i riket har Kungl. Maj:t bland annat framlagt vissa förslag till författningar, innebärande åtskilliga ändringar i fråga om beskattningen av tobak m. m. Dessa författningar, vilka numera på hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 35) blivit av riksdagen antagna, skola träda i kraft den 1 juli 1924.

Prop. nr 192.

I fråga om de beslutade ändringarna av beskattningen, vartill utskottet nedan under punkten 8 om skatt å tobak skall återkomma, må här omnämnas, att för tobak och tobaksvaror stadgats tullfrihet och att de nuvarande tullavgifterna överförts till tobaksskatt. Tull skall dock allt fortfarande utgå dels för färdiga tobaksvaror, som från utrikes ort ankommande resande för eget bruk — utöver viss mindre kvantitet — medföra, dels ock för av vederbörligen legitimerad handelsresande från utrikes ort medförda prov å dylika varor.

Enligt det vid propositionen nr 192 fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden har föredragande departementschefen (se nedan under punkten 8) uppskattat statsverkets inkomster under budgetåret 1924—1925, därest gällande tullsatser å tobak skolat tillämpas, till i runda tal 4,900,000 kronor i råtabakstull och 1,200,000 kronor i tull å importerade färdiga tobaksvaror.

I följd av ovannämnda förslag om tullfrihet å tobak har Kungl. Maj:t på departementschefens hemställan, i nyssnämnda proposition föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1924—1925 tullmedlen måtte uppföras med 114,000,000 kronor eller sålunda med ett belopp, som med 6,000,000 kronor understiger det i statsverkspropositionens riksstatsförslag upptagna.

Prop. nr 225. Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 225, i vilken framlagts förslag rörande fortsatt uttagande av omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker ävensom föreslagits nedsättning av den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av sistnämnda inkomsttitel med 4 miljoner kronor, jämväl föreslagit en med enahanda belopp höjd beräkning av tullmedlen. Till stöd härför har chefen för finansdepartementet till det vid propositionen nr 225 fogade statsrådsprotokollet över finansärenden anfört följande.

Under de månader, som förflutit sedan riksstatsförslaget upprättats, hade tullinkomsterna hållit sig på väl samma höjd som under motsvarande tid föregående år. Även om man därav icke finge draga någon bestämd slutsats för hela nästkommande budgetår, syntes man dock kunna antaga, att för åtminstone de första månaderna av det nya budgetåret tullmedlen skulle komma att inflyta med något högre belopp än departementschefen ansett sig kunna påräkna vid statsverkspropositionens utarbetande. Departementschefen ansåge fördenskull, att inkomsttiteln tullmedel kunde höjas med 4 miljoner kronor och sålunda i statsregleringen upptagas till 118 miljoner kronor.

I propositionen nr 225 har Kungl. Maj:t sålunda föreslagit riksdagen, bland annat, att, med ändring av Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 1 och 192 framlagda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1924—1925 av inkomsttiteln tullmedel, i nämnda riksstat uppföra denna inkomsttitel med 118,000,000 kronor.

Utskottet.

Enligt utskottet från riksräkenskapsverket tillhandakomna uppgifter utvisar ifrågavarande inkomsttitel för år 1923 och första kvartalet 1924 följande ställning:

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Influtet	kr. 63,456,676:11	78,819,170:31	142,275,846:42	32,331,331:71
Utgifter för in-				
komsttiteln ... »	1,004,523:21	1,329,896:48	2,334,419:69	540,707:46
Behållen inkomst	kr. 62,452,152:90	77,489,273:83	139,941,426:73	31,790,624:25

Jämlikt en från riksräkenskapsverket sedermera lämnad uppgift har under april månad 1924 å ifrågavarande inkomsttitel influtit i behållen inkomst 14,265,478 kronor 11 öre.

Till komplettering av de i riksräkenskapsverkets skrivelse intagna månadsuppgifterna å den debiterade tulluppbörden (se ovan sid. 20) må följande, från generaltullstyrelsen lämnade uppgifter anföras:

1923 november	kronor	14,549,233:53
» december	»	14,028,551:44
1924 januari	»	10,703,989:13
» februari	»	10,271,058:71
» mars	»	10,560,831:17
» april	»	14,491,209:02

Avkortningar och restitutioner för denna titel utgjorde, enligt från generaltullstyrelsen mottagen uppgift, 1 juli—31 december 1923 1,329,896 kronor 48 öre samt 1 januari—30 april 1924 713,563 kronor 42 öre.

Den behållna inkomsten av tullmedlen, som för år 1922 utgjorde 108.7 miljoner kronor, har under år 1923 stigit till 139.9 miljoner kronor och har under de 4 första månaderna av år 1924 utgjort 46.1 miljoner kronor mot 39.7 miljoner kronor motsvarande månader år 1923. Under de sista 12 månader, för vilka uppgifter finnas tillgängliga, nämligen för tiden 1 maj 1923—30 april 1924, har den behållna tullinkomsten utgjort 147.2 miljoner kronor.

Vid beräkningen av slutsumman inom förevarande inkomsttitel har utskottet haft att beakta den beslutade tullfriheten för tobak och tobaksvaror, vilken såsom ovan nämnts beräknats för nästkommande budgetår medföra en inkomstminskning i tullmedel av 6 miljoner kronor. Av riksdagen eljest innevarande år beslutade ändringar i tulltaxan, såsom beträffande rubrikerna för ostron, ur, kostymvävnader, mattor och mineraloljor, äro enligt utskottets mening icke av den betydelse, att hänsyn till desamma behöver tagas vid beräkningen av inkomsttiteln.

De numera kända siffrorna rörande ifrågavarande inkomsttitel torde, även om man icke bör räkna med en under hela budgetåret fortsatt import av liknande omfattning som den nu pågående, giva stöd för en avsevärd höjning av det belopp, som Kungl. Maj:t i sitt senaste förslag beträffande denna inkomsttitel upptagit, nämligen 118,000,000 kronor. Utskottet har förden skull ansett sig böra föreslå, att tullmedlen i beräkningen höjas med det belopp, som erfordras för att täcka dels ovannämnda nedsättning av stämpelmedlen med 2 miljoner kronor och dels det belopp av i runt tal 3.5 miljoner kronor, för vilket utskottet, enligt ovan under punkten 1) omnämnda uppgift från statsutskottet, har att föreslå täckning.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att tullmedlen måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 123,500,000.

7:o.

Sockerskatten.

I skrivelsen den 8 december 1923 har riksräkenskapsverket angående sockerskatten anført följande:

Riksräken-
skapsverket.

»**Sockerskatt**, bevillning, är i riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 upptagen till 10,000,000, resp. 26,000,000 kronor.

Den behållna inkomsten har utgjort:

år 1919	kronor 17,536,165
» 1920	» 26,646,282
» 1921	» 25,113,690
» 1922	» 24,718,447
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$).....	» 11,679,525.

I en från kontrollstyrelsen till riksräkenskapsverket överlämnad promemoria anföres:

'Den inbetalda sockerskatten uppgick under tiden

1 juli 1921—30 juni 1922 till	24.1 miljoner kronor
1 » 1922—30 » 1923 »	24.6 » »

Då det på grund av de tryckta ekonomiska förhållandena icke synes sannolikt, att sockerkonsumtionen skall komma att ökas, torde sockerskatten för budgetåret 1 juli 1924—30 juni 1925 kunna beräknas till högst 24.5 miljoner kronor'.

Riksräkenskapsverket vill emellertid erinra om att beträffande sistnämnda belopp kontrollstyrelsen icke tagit hänsyn till skatten å det socker, som infördes till riket, vilken skatt uppbäres och redovisas av tullverket. Den behållna inkomsten å sistnämnda skatt uppgick under tiden

§ § 1 juli 1921—30 juni 1922 till	1,294,081 kronor
1 » 1922—30 » 1923 »	608,408 »

Genom nådiga förordningen den 19 maj 1922 (nr 210) angående beskattning av socker, vilken förordning trädde i kraft den 1 augusti samma år, undergick vidare sockerskatten en förhöjning, vilken vid nuvarande sockerkonsumtion beräknades tillföra statsverket cirka 600,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har, under hänvisning till vad ovan anförts, i sin förslagstabell uppfört sockerskatten med 26,000,000 kronor.»

*Departements-
chefen.*

I sitt anförande i statsrådet den 2 januari 1924 har departementschefen förklarat sig icke kunna förorda, att sockerskatten i inkomstberäkningen upptoges till högre belopp än det av kontrollstyrelsen föreslagna jämte visst tillägg för skatt å importerat socker eller sammanlagt i runt tal 25 miljoner kronor.

*Statsverks-
propositionen.*

I statsverkspropositionen är sockerskatten sålunda uppförd med 25,000,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat, utvisar ifrågasvarande inkomsttitel för år 1923 och första kvartalet 1924 följande ställning:

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Influtet	kr. 12,535,866: 62	15,433,701: 94	27,969,568: 56	6,818,807: 58
Utgifter för in- komsttiteln »	856,341: 58	103,477: 98	959,819: 56	1,676: 68
Behållen inkomst	kr. 11,679,525: 04	15,330,223: 96	27,009,749: —	6,817,130: 90

Å sockerskatten har, enligt vad utskottet vidare inhämtat, under april månad 1924 i behållen inkomst influtit 1,821,349 kronor 90 öre.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att sockerskatten måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 25,000,000.

S:o.

Tobaksskatt.

Beträffande inkomsttitlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anfört följande:

»**Tobaksskatt**, bevilling, är i riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 upptagen till 16,000,000, respektive 32,000,000 kronor. Enligt från Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet erhållen uppgift belöpa sig på månaderna januari—oktober innevarande år följande skattebelopp:

M å n a d	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen tillverkning	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen import	Tobaksskatt för tobakshandlares import av färdiga tobaksvaror	Summa
Januari	2,712,367 08	126,902 80	228,505 89	3,067,774 77
Februari	2,252,139 08	46,240 53	246,031 60	2,544,411 21
Mars	2,032,430 81	33,095 88	236,259 48	2,301,786 17
April	2,257,022 11	24,494 13	270,286 79	2,551,803 03
Maj	2,243,040 49	26,157 69	252,830 11	2,522,028 29
Juni	2,606,423 62	25,333 94	241,163 37	2,872,920 93
Juli	2,516,135 64	18,747 51	160,808 99	2,695,692 14
Augusti	2,574,231 36	9,090 16	410,846 92	2,994,168 44
September	2,648,109 51	7,556 36	345,575 87	3,001,241 74
Oktober	2,388,093 98	10,507 15	290,406 64	2,689,007 72
Summa	24,229,993 63	328,125 65	2,682,715 16	27,240,834 44

Häremot svarar för helt år ett skattebelopp av 32,689,001 kronor.

Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet har i skrivelse den 27 sistlidne september ansett sig kunna uppskatta den ordinarie tobaksskatten till 30,000,000 kronor under budgetåret 1924—1925, detta under förutsättning att rörelsen kan fortsättas som hittills med nu gällande skattesatser. Med undantag för cigarrer, som visat stor nedgång, har omsättningen av tobaksvaror inom landet under den gångna delen av innevarande år icke väsentligt understigit omsättningen under motsvarande tid år 1922. Den prissänkning å tobaksvaror, som minskningen i kostnader för tillverkning och distribution skulle hava föranlett, har endast i ringa utsträckning kunnat genomföras, när kostnadsminskningen ungefärligen motsvaras av den särskilda skatt å tobaksvaror, som numera utgår enligt förordningarna av den 24 februari 1922 och den 4 maj 1923. Huruvida ytterligare prissänkningar skola kunna vidtagas, vore nu svårt att avgöra. Sannolikt vore dock, att nu gällande priser skola kunna sänkas något före utgången av budgetåret 1924—1925, i vilket fall tobaksskatten, som utgår med vissa procent av priskurantpriset, kommer att nedgå.

Riksräkenskapsverket, som redan i sin inkomstberäkning för budgetåret 1923—1924 framhållit det opåkallade i en prisreduktion och de betänkligheter, en dylik skulle medföra ur statsfinansiell synpunkt, har icke ansett anledning föreligga att för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 beräkna mindre uppbörd än som enligt vad ovan nämnts är att motse för innevarande kalenderår eller i runt tal 33,000,000 kronor.

Särskild skatt å tobak, bevillning, som i riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 upptagits med 6,000,000, respektive 11,000,000 kronor, har under tiden januari—oktober innevarande år enligt från Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet erhållen uppgift uppgått till 8,173,162 kronor, fördelade på sätt nedanstående tablå utvisar:

M a n a d	Särskild skatt			Summa
	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen tillverkning	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen import	Tobaksskatt för tobakshandlares import av färdiga tobaksvaror	
Januari	596,793 ²⁵	122,918 ⁰⁴	113,748 ⁴¹	833,459 ⁷⁰
Februari	569,623 ⁴⁴	23,690 ⁷²	113,857 ⁸¹	707,171 ⁹⁷
Mars	520,911 ⁸²	17,091 ¹⁹	114,759 ⁹³	652,762 ⁹⁴
April	584,078 ⁹⁷	11,828 ⁸⁷	118,638 ¹⁷	714,546 ⁰¹
Maj	583,542 ¹⁰	13,566 ¹⁸	124,358 ⁶⁵	721,466 ⁹³
Juni	687,487 ²⁶	12,754 ⁷⁶	111,061 ⁶⁶	811,303 ⁶⁸
Juli	657,722 ¹⁶	10,722 ⁷⁶	70,266 ³³	738,711 ²⁵
Augusti	869,075 ⁷⁵	4,834 ⁹⁴	162,802 ⁵⁰	1,036,713 ¹⁹
September	889,178 ⁷⁴	4,613 ⁴⁵	137,462 ⁹⁶	1,031,255 ¹⁵
Oktober	800,423 ⁴²	6,037 ⁵²	119,310 ³³	925,771 ³³
Summa	6,758,836 ⁹¹	228,058 ⁴³	1,186,266 ⁸¹	8,173,162 ¹⁵

För helt år svarar häremot ett skattebelopp av 9,807,795 kronor. Ser man särskilt på skattesiffrorna för tiden efter den 30 juni, befinnas de sammanlagt uppgå till ett belopp av 3,732,451 kronor, motsvarande för helt år 11,197,353 kronor.

Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet anser sig för budgetåret 1924—1925 kunna uppskatta här ifrågavarande skatt till 11,000,000 kronor.

Den särskilda skatten å tobak, som i motsats till den ordinarie tobaksskatten icke är beroende av utförsäljningspriset, infördes genom förordningen den 24 februari 1922 (nr 67).

Denna förordning, som gällde till och med den 30 juni innevarande år, fick genom förordningen den 4 sistlidne maj (nr 95), fortsatt tillämpning med vissa ändringar till och med den 30 juni 1924. Ändringarna avse dels i fråga om importerade varor skattens sänkning för cigarrer med 1 öre, för cigarr-cigarretter med 0.7 öre och för cigarretter med 0.3 öre och dels beträffande inhemska varor en skatthöjning, så att skatt skall utgå för inhemska cigarrer med 0.8 öre, cigarrcigarretter med 0.6 öre och cigarretter med 0.5 öre, medan särskild skatt tidigare utgått endast för inhemska cigarretter med 0.4 öre, allt per styck.

Ehuru på grund av den jämförelsevis korta tid, nyssnämnda förordning ägt tillämpning, man ännu icke kan med säkerhet bedöma resultatet av förändringarna beträffande skattesatserna, anser sig emellertid riksräkenskapsverket, med stöd av vad här ovan anförts om skattebeloppen för tiden efter den 30 juni 1923, och under förutsättning, att skatten med oförändrade skattesatser kommer att utgå även under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925, kunna tillstyrka den av tobaksmonopolbolaget föreslagna uppskattningen, varför förevarande titel — — — uppförts med 11,000,000 kronor.»

Departements-
chefen den 2
januari 1924.

Till statsrådsprotokollet den 2 januari 1924 har departementschen i fråga om *tobaksskatten*, efter att hava redogjort för det huvudsakliga innehållet

i riksräkenskapsverkets nyssberörda skrivelse i vad angår nämnda skatt, anfört följande:

»Jag delar riksräkenskapsverkets uppfattning, att någon frivillig sänkning av prisen å monopolbolagets tillverkningar ej bör ifrågakomma. En sådan prisreduktion kan dock komma att visa sig nödvändig för att förekomma en alltför stark minskning i avsättningen med därav följande skattesänkning samt en alltför stark stegring utav importen av utländska tobaksvaror. Dessa förhållanden regleras uppenbarligen av omständigheter, vilka ligga utanför monopolbolagets bestämmande. Jag finner mig på grund härav ej kunna tillstyrka, att tobaksskatten upptages med högre belopp än det av bolaget beräknade, eller 30 miljoner kronor.»

I fråga om *den särskilda skatten å tobak* har departementschefen i sitt anförande till nämnda statsrådsprotokoll framhållit, att såväl aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet som riksräkenskapsverket uppskattat beloppet för nästkommande budgetår till 11 miljoner kronor, samt tillkännagivit sin avsikt att föreslå en mindre betydande sänkning av vissa skattesatser. Då departementschefen ämnade senare återkomma till denna fråga, inskränkte sig departementschefen vid detta tillfälle till att föreslå, att nämnda inkomsttitel upptoges till 10 miljoner kronor.

Inkomsttitlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak hava följaktligen i statsverkspropositionen upptagits till respektive 30,000,000 och 10,000,000 kronor. *Statsverkspropositionen.*

Såsom ovan under punkten 6, tullmedlen, omförmäls, har Kungl. Maj:t i proposition den 14 mars 1924, nr 192, angående statsmonopolet å tobakstillverkningen i riket bland annat framlagt vissa förslag till författningar, avseende åtskilliga ändringar i tobaksbeskattningen m. m., samt riksdagen numera, på hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 35), antagit berörda författningar. *Prop. nr 192.*

Den sålunda av riksdagen beslutade ändrade tobaksbeskattningen innebär i sina huvuddrag, *att* de nuvarande tullavgifterna å såväl råtabak som färdiga tobaksvaror överföras till en efter stycketal respektive vikt utgående skatt, i samband varmed till skydd för den svenska odlingen monopolets utövare berättigas att tillgodoföra sig ett mot råtabakstullen svarande belopp för varje inköpt kilogram av svensk tobak, *att* den ordinarie och särskilda skatten sammanslås till en efter värdet utgående procentuell skatt, *att*, med bibehållande i övrigt av ungefär den nuvarande sammanlagda skattebelastningen å tobak och tobaksvaror, 3 procent av monopolbolagets totalomsättning överföras från vinst till skatt, i samband varmed den i licensavgiften ingående andelen till monopolbolaget, som för närvarande utgår med 18 procent av priskurantpriset, begränsas till högst 14 procent av samma pris, *att* skattesatserna de olika

varuslagen emellan så avvägas, att med utgångspunkt från den nuvarande skattebelastningen den föreslagna överföringen av vinst till skatt i huvudsak drabbar röktoak, som för närvarande är lågt beskattad och som visat den ojämförligt kraftigaste omsättningen, samt därefter i fallande skala snus, cigarretter, tuggtoak och cigarrer, *samt att* den sedan år 1922 införda merbelastning, som utöver tullen åvilar de importerade varorna, bibehålles, ehuru med någon jämkning nedåt.

Till det vid propositionen nr 192 fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 mars 1924 har departementschefen i fråga om beräkningen av statsverkets olika inkomster av tobakshanteringen, efter att hava erinrat bland annat om sitt ovan återgivna anförande i statsrådet den 2 januari 1924, anført följande:

»De under särskilda titlar uppförda inkomsterna av tobakshanteringen hava sålunda i förslaget till riksstat för budgetåret 1924—1925 uppskattats till belopp, som härefter angivas, därvid till jämförelse meddelas motsvarande siffror i riksstaterna för år 1922 och budgetåret 1923—1924:

	1922	1923—1924	1924—1925
Tobaksskatt	35,000,000	32,000,000	30,000,000
Särskild skatt å tobaksvaror	8,000,000 ¹	11,000,000	10,000,000
Utdelning	9,000,000	8,990,000	11,600,000
	52,000,000	51,990,000	51,600,000

Av den till promemorian² hörande och vid statsrådsprotokollet fogade tabellen I (bilaga 10),³ däri inlagts de av mig föreslagna skattesatserna, framgår, att — med utgångspunkt från 1923 års omsättning och priser — följande skattebelopp kunna antagas komma inflyta till statsverket, nämligen omkring 45,340,000 kronor tobaksskatt, utgående i procent av priskurantpriset, och omkring 8,310,000 kronor tobaksskatt, utgående per styck eller kilogram, d. v. s. tillhopa omkring 53,650,000 kronor. Till jämförelse må anföras följande under sagda förutsättning beräknade intäkter med nu gällande tull- och skattesatser (i runda tal):

	Kronor
Tull för oarbetad tobak	4,920,000
» » arbetad »	1,200,000
Tobaksskatt.....	32,250,000
Särskild skatt å tobaksvaror	10,950,000
	49,320,000

¹ Å tilläggsstat till riksstaten för år 1922.

² Äsyftar en inom finansdepartementets lagbyrå upprättad promemoria angående tobaksskattningen.

³ Här ej avtryckt.

Ökningen i tobaksskatten utgöres huvudsakligen av de från vinst till skatt överförda tre procent å totalomsättningen (136,725,000 kronor) eller omkring 4,100,000 kronor.

Den på grundval av 1923 års omsättning och priser verkställda beräkningen torde med hänsyn till den prissänkning, som enligt vad jag tidigare anfört lärer kunna förutses, behöva göras till föremål för vissa jämkningar.

År 1923 utgjorde hela omsättningen, såsom nämnt, omkring 136,725,000 kronor, och den procentuella tobaksskatten uppgick till 32,250,000 kronor, vilket motsvarar en genomsnittsprocent av 23.6. Den för instundande budgetår beräknade tobaksskatten av 30,000,000 kronor motsvarar efter samma procent ett omsättningsbelopp av cirka 127,000,000 kronor. Av förutnämnda tabell I framgår, att hela den av mig föreslagna skattebelastningen utgör cirka 39.24 procent av priskurantpriset. Efter denna procentsats skulle en beräknad omsättning av 127,000,000 kronor lämna i runt tal 50,000,000 kronor.

Vid en beräkning av övriga inkomster av tobakshanteringen, utdelning i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet samt inkomst- och förmögenhets-skatt, bör uppmärksammas, att dessa inkomstposter för budgetåret 1924—1925 hänföra sig till monolets verksamhet under kalenderåret 1924. Under nämnda verksamhetsår kommer emellertid monopolbolaget att under hälften av året arbeta med nu gällande skattesatser, och eventuell prissänkning torde icke komma att vidtagas, förrän de nya skattesatserna trätt i kraft. Vid sådant förhållande synes mig för instundande budgetår utdelningen kunna upptagas till 9,000,000 kronor, varjämte inkomst- och förmögenhetsskatten torde böra beräknas till 2,200,000 kronor.

Statsverkets inkomster under budgetåret 1924—1925 torde alltså kunna i runda tal uppskattas till följande belopp, därvid till jämförelse angivas motsvarande inkomster, därest gällande tull- och skattesatser skolat tillämpas:

	Enligt gällande tull- och skattesatser	Enligt föreslagna skattesatser
Råtobakstull	4,900,000	—
Tull å importerade färdiga tobaksvaror	1,200,000	—
Tobaksskatt	30,000,000	50,000,000
Särskild skatt å tobaksvaror	10,000,000	—
Inkomst- och förmögenhetsskatt	3,500,000	2,200,000
Utdelning	11,600,000	9,000,000
	Summa 61,200,000	61,200,000.

En omräkning av vissa i det uti innevarande års statsverksproposition framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1924—1925 uppförda inkomstitlar torde alltså böra företagas. Sålunda torde titlarna tullmedel och utdelning i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet böra sänkas till respektive 114 och 9 miljoner kronor, under det att de till en titel tobaks-

skatt sammanförda inkomstitlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobaksvaror torde böra upptagas med sammanlagt 50 miljoner kronor. Däremot torde ett bifall till det nu framlagda förslaget icke behöva medföra någon ändring av det belopp å 135 miljoner kronor, varmed titeln inkomst- och förmögenhetsskatt upptagits i förenämnda riksstatsförslag, med hänsyn till de försiktiga beräkningar, vilka ligga till grund för berörda belopps uppförande i sagda förslag.»

I propositionen nr 192 har Kungl. Maj:t sålunda föreslagit riksdagen, bland annat, att, med ändring av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1924—1925 av inkomstitlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak, i nämnda riksstat uppföra en inkomstitel, tobaksskatt, med 50,000,000 kronor.

Utskottet.

Beträffande nettotinkomsterna å titlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak har utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat följande uppgifter:

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Tobaksskatt kr.	15,860,724: 40	14,050,755: 72	29,911,480: 12	7,961,600: 49
Särskild skatt				
å tobak »	4,440,711: 23	4,654,767: 42	9,095,478: 65	2,754,433: 52
	april 1924			
Tobaksskatt »	2,363,688: 66			
Särskild skatt				
å tobak »	819,603: 88			

På sätt ovan nämnts innefattar riksdagens i anledning av propositionen nr 192 på bevillningsutskottets förslag fattade beslut, att den ordinarie och den särskilda tobaksskatten sammanslagits till en efter värdet utgående procentuell skatt. Emot den av Kungl. Maj:t i propositionen nr 225 föreslagna beräkningen av denna tobaksskatt har utskottet icke något att erinra.

Utskottet får sålunda hemställa,

att tobaksskatten måtte för budgetåret 1924—1925
beräknas till kronor 50,000,000.

9:o.

Brännvinstillverkningskatt.

Riksräkningsverket.

Rörande denna inkomstitel har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anfört följande:

»**Brännvinstillverkningskatt**, bevillning, är i riksstaterna för nedannämnda år uppförd med följande belopp:

år 1919	kronor	2,800,000
» 1920	»	8,000,000
» 1921	»	15,000,000
» 1922	»	17,000,000.

Den behållna inkomsten har utgjort:

år 1919	kronor	6,479,309
» 1920	»	17,739,819
» 1921	»	12,702,868
» 1922	»	13,668,520.

I riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 uppfördes denna titel med 6,000,000 respektive 13,000,000 kronor. Under nämnda halvår utgjorde den behållna inkomsten 4,732,922 kronor. För innevarande budgetår beräknar kontrollstyrelsen behållningen till 14,000,000 kronor och för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 till samma belopp.

Visserligen företedde här ifrågavarande inkomstitel ett underskott första halvåret 1923 å närmare 1,300,000 kronor, men brännvinstillverkningskatten inflyter icke likformigt under årets olika månader, utan företer en ökning under kalenderårets senare del. Detta framgår av det inom riksräkenskapsverket upprättade sammandraget över inkomstillflödet under tiden juli—oktober innevarande budgetår, vilket sammandrag för nämnda tidsperiod utvisar en behållen inkomst av 5,214,276 kronor å titeln ifråga.

Med hänsyn till vad nu anförts har riksräkenskapsverket — — — uppfört förevarande inkomstitel med det av kontrollstyrelsen beräknade beloppet, 14,000,000 kronor.»

Med enahanda belopp, 14,000,000 kronor, är inkomstiteln upptagen i statsverkspropositionens förslag till riksstat. *Statsverkspropositionen.*

Beträffande brännvinstillverkningskatten för år 1923 och första kvartalet 1924 har utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat följande uppgifter: *Utskottet.*

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Influtet	kr. 6,139,413: 17	11,319,191: 93	17,458,605: 10	1,562,751: 37
Utgifter för inkomstiteln	» 1,406,491: 65	1,493,202: 57	2,899,694: 22	717,800: 73
Behållen inkomst kr.	4,732,921: 52	9,825,989: 36	14,558,910: 88	844,950: 64

Utskottet får hemställa,

att brännvinstillverkningskatten måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 14,000,000.

10:o.

Rusdrycksförsäljningsmedel.

Härom har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anført följande: *Riksräkenskapsverket.*

»**Rusdrycksförsäljningsmedel.** Å denna titel, som är avsedd att upptaga rusdrycksbolagens vinstmedel för föregående kalenderår, hava till statsverket influtit i behållen inkomst under nedanstående år följande belopp:

år 1919	kronor	12,098,539
» 1920	»	28,840,599
» 1921	»	37,383,097
» 1922	»	21,128,374.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 äro dessa medel upptagna till 18,000,000 kronor. Den behållna inkomsten av samma medel under första halvåret 1923 var 13,074,778 kronor. I en från kontrollstyrelsen erhållen promemoria anföres rörande denna skatt:

'Då nämnda medel enligt rusdrycksförsäljningsförordningens föreskrift skola inlevereras före mars månads utgång och utgöra systembolagens nettovinst under närmast föregående kalenderår, äro ovan anförda siffror fullt jämförbara. Højningen av vinstmedlen från 13.1 till 18 miljoner kronor motiverades av sänkta omkostnader och minskade skattereservationer. Huruvida vinstmedlen för innevarande budgetår verkligen komma att uppgå till beräknat belopp, är ännu alltjämt omöjligt att med säkerhet förutsäga. Av tillgängliga statistiska uppgifter (råbalanser) att döma synas omkostnaderna i år vara ej oväsentligt lägre än år 1922. För gäldande år 1924 av kommunalutskylder (enligt 1923 års taxering, d. v. s. å 1922 års inkomst = 13.1 miljoner kronor) erfordras givetvis mindre reservationer än föregående år, då skatten beräknades å 1921 års vinst (= 21.1 miljoner kronor). Den obetydliga konsumtionsökningen år 1923 (ifråga om spritdrycker från 25.7 till inemot 27 miljoner liter) torde däremot helt kompenseras av sänkta försäljningspris och sålunda böra lämnas ur räkningen vid bedömandet av årets vinstresultat. Då för närvarande ingen anledning finnes att antaga, att förhållandena i nu berörda avseenden komma att avsevärt förändras under år 1924, torde rusdrycksförsäljningsmedlen böra beräknas under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 inflyta med 18 miljoner kronor.'

Riksräkenskapsverket, som med hänsyn till den begränsade tiden för detta finansbetänkandes avgivande icke kunnat invänta närmare upplysningar angående orsaken till den anmärkningsvärda minskningen i senast inlevererade vinstmedel, har — — — uppfört rusdrycksförsäljningsmedel med 18,000,000 kronor.»

Departements-
chefen.

Enligt förenämnda statsrådsprotokoll har departementschefen beträffande denna inkomsttitel anfört följande:

»Rusdrycksförsäljningsmedlen hava av riksräkenskapsverket i anslutning till en från kontrollstyrelsen erhållen promemoria upptagits till 18 miljoner kronor. I en till mig numera inkommen, den 11 december 1923 dagtecknad skrivelse har emellertid kontrollstyrelsen meddelat, att rusdrycksförsäljningsbolagens sammanlagda nettovinst av 1923 års rörelse sannolikt komme att belöpa sig till mellan 13 och 14 miljoner kronor i stället för tidigare beräknade 18 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har dock för år 1924 beräknat dels någon ökning av bolagens försäljning, dels ock någon sänkning av bolagens omkostnader i förhållande till nästföregående år. Styrelsen har fördenskull förklarat sig anse, att rusdrycksförsäljningsmedlen för nästkommande budgetår borde beräknas till 15 miljoner kronor.

För min del vill jag här betona önskvärldheten av att rusdrycksförsäljningsbolagens administrationskostnader såvitt möjligt nedbringas. I det föreliggande förslaget till omorganisation av kontrollstyrelsen har ock förutsatts,

att styrelsen skulle komma att ägna synnerlig uppmärksamhet åt denna fråga. Jag anser mig nu böra förorda, att rusdrycksförsäljningsmedlen upptagas i riksstatsförslaget med det av kontrollstyrelsen senast angivna beloppet, 15 miljoner kronor. Härvid erinrar jag, att beloppets storlek ej i annan mån påverkar budgeten än att det belopp, som beräknas skola avsättas till rusdrycksmedelsfonden, röner inverkan därav.»

I statsverkspropositionens förslag till riksstat har sålunda rusdrycksförsäljningsmedel upptagits till 15,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Från riksräkenskapsverket har utskottet inhämtat, att å förevarande inkomsttitel influtit i behållen inkomst:

Utskottet.

1:a halvåret 1923	13,074,778: 07
2:a » »	1,545: 84
Hela året »	13,076,323: 91
1:a kvart. 1924	1,099,869: 40
april »	13,400,101: 34

Utskottet får hemställa,

att rusdrycksförsäljningsmedlen måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 15,000,000.

11:o.

Maltskatt.

I sin skrivelse den 8 december 1923 har riksräkenskapsverket härom anfört följande:

Riksräkenskapsverket.

»**Maltskatt**, bevilling, tillförde statsverket under nedannämnda år följande inkomstbelopp:

år 1919	kronor 2,616,204
» 1920	» 4,423,902
» 1921	» 4,294,883
» 1922	» 3,693,186.

För första halvåret 1923 uppfördes titeln i enlighet med kontrollstyrelsens förslag med 2,200,000 kronor, under det att i själva verket 1,698,752 kronor under sistnämnda tidsperiod utgjorde den behållna inkomsten.

Under nämnda tid utgick maltskatten med 17 öre för de första 100,000 kilogrammen malt, som under visst tillverkningsår tillverkas vid bryggeri, där även andra maltdrycker än av första klassen få tillverkas, 20 öre för nästa 100,000 kilogram och 23 öre för varje kilogram utöver 200,000 kilogram. En höjning har emellertid ägt rum genom förordningen den 1 juni 1923 (nr 140), vilken trädde i kraft den 1 sislidne oktober. Enligt nämnda förordning skall för malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdryck, skatt erläggas med 75 öre för varje kilogram, dock att för

varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade 100,000 kilogrammen malt utgår med 65 öre för kilogram och för de nästa 100,000 kilogrammen med 70 öre för kilogram.

Den avsevärda höjning av maltskatten, som av statsfinansiella skäl sålunda ägt rum, beräknades för budgetåret 1923—1924 ha en sådan inverkan på skattens behållna inkomst, att skatten i riksstaten för nämnda tidsperiod uppfördes med 11,000,000 kronor.

Genom förordningen angående särskild maltskatt den 1 juni 1923 (nr 145) har vidare stadgats, att för malt, som under tiden från och med den 16 augusti till och med den 30 september innevarande år i skattepliktigt bryggeri avverkas för tillverkning av maltdryck, skall med vissa undantag särskild maltskatt erläggas med 48 öre för varje kilogram.

Denna senare skatt beräknades tillföra statsverket 1,000,000 kronor. Någon häremot svarande skatt kommer emellertid icke att utgå under budgetåret 1924—1925.

I en promemoria, som riksräkenskapsverket erhållit från kontrollstyrelsen, framhålles, att på grund av den förändring i skattesatserna beträffande maltet, som inträtt innevarande år, kan vid beräkning av maltskatten endast avverkningskvantiteterna tagas i betraktande. Kalenderåret 1922 uppgick maltavverknningen till 19,549,301 kilogram och kan innevarande budgetår beräknas till omkring 20,000,000 kilogram. För budgetåret 1924—1925 beräknas maltavverknningen till 22,000,000 kilogram, och under antagande att medeltalet för skatten utgör 70 öre per kilogram, skulle följaktligen 15,400,000 kronor inflyta i maltskatt under nämnda tidsperiod.

Med utgångspunkt från det sålunda förebragta siffermaterialet anser sig riksräkenskapsverket kunna godtaga förestående beräkning och har förty — — uppfört inkomstiteln med 15,400,000 kronor.»

*Departements-
chefen.*

I fråga om denna inkomstitel har departementschefen i sitt anförande i statsrådet den 2 januari 1924 föreslagit, att det av kontrollstyrelsen och riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 15.4 miljoner kronor, avrundas nedåt till 15 miljoner kronor.

*Statsverks-
propositionen.*

Sistnämnda belopp, 15,000,000 kronor, har också upptagits i statsverkspropositionens förslag till riksstat.

*Promemoria
från kontroll-
styrelsen.*

I en utskottet från kontrollstyrelsen tillhandakommen promemoria av den 26 maj 1924 har, bland annat, anförts följande.

Den debiterade maltskatten för budgetåret 1923—1924 kunde nu beräknas till minst 13,000,000 kronor. Den influtna skatten skulle emellertid komma att uppgå till betydligt lägre belopp. Detta hade sin grund däri, att de flesta bryggerierna (för närvarande 123 av 156) och därtill de största åtnjöte anstånd med maltskattens erläggande och först inom två månader efter utgången av varje kvartal hade att inbetala skatten för det undet det tilländalupna kvartalet uppvägda maltet. Ehuruväl höjningen av maltskatten inträtt den 1 oktober 1923 hade sålunda den motsvarande ökningen i den influtna maltskattens storlek, i annan mån än som betingades av de skattebelopp, som influtit från det fåtal mindre bryggerier, vilka ej åtnjöte anstånd, icke framträtt förrän under februari månad 1924. Större delen av

den maltskatt, som belöpte å sista kvartalet av budgetåret 1923—1924 komme av enahanda skäl att inflyta först under budgetåret 1924—1925.

Maltavverkningen vid de skattepliktiga bryggerierna hade uppgått år 1923 till 22,179,603 kilogram och de fyra första månaderna år 1924 till 7,898,330 kilogram. För innevarande budgetår kunde maltavverkningen vid nämnda bryggerier väntas med all sannolikhet komma att uppgå till 23,000,000 kilogram och till åtminstone samma myckenhet borde avverkningen kunna beräknas uppgå under budgetåret 1924—1925. Med ledning av hos kontrollstyrelsen tillgängliga siffror syntes maltskatten för sistnämnda budgetår kunna beräknas inflyta med omkring 15,750,000 kronor eller, efter avdrag av beräknade 400,000 kronor i restitutioner och eftergifter, omkring 15,350,000 kronor.

Enligt vad utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat utvisar maltskatten för år 1923 och första kvartalet 1924 följande ställning:

Utskottet.

	1:a halvåret 1923	2:a halvåret 1923	1923, hela året	1:a kvart. 1924
Influtet ...	kr. 1,738,116: 73	3,311,576: 76	5,049,693: 49	2,710,996: 98
Utgifter för inkomstiteln ...	» 39,364: 28	146,894: 16	186,258: 44	171,917: 47
Behållen inkomst	kr. 1,698,752: 45	3,164,682: 60	4,863,435: 05	2,539,079: 51

Med stöd av den ovannämnda, utskottet från kontrollstyrelsen tillhandakomna promemorian har utskottet funnit sig kunna tillstyrka, att ifrågasvarande inkomstitel upptages till det i statsverkspropositionen föreslagna beloppet, 15,000,000 kronor.

Utskottet får sålunda hemställa,

att maltskatten måtte för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 15,000,000.

12:o.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härom har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 8 december 1923 anført följande:

Riksräkenskapsverket.

»**Omsättningsskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker**, bevillning. Denna har uppförts å 1921 års riksstat med 41,000,000 kronor, å 1922 års riksstat och tilläggsstat med tillsammans 67,000,000 kronor, å riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 med 35,000,000, respektive 43,700,000 kronor.

Den behållna inkomsten utgjorde:

år 1921	kronor 46,335,932
» 1922	» 55,995,723
» 1923 ($1\frac{1}{2} - \frac{30}{8}$)	» 27,460,003.

Enligt nådiga förordningen den 22 juni 1920 (nr 330) utgjorde omsättningsskatten 25 procent av det belopp, för vilket rusdrycksförsäljningsbolagen inköpa spritdrycker, och utskänkningsskatten 2 kronor för varje liter. Genom nådiga förordningen den 22 juni 1921 (nr 325) fördubblades från och med den 1 juli 1921 skattesatserna till respektive 50 procent och 4 kronor, en ökning, vars förutsatta inverkan på riksstaten för år 1922 framträdde i inkomsttitelns höjande till 62,000,000 kronor. Vidare höjdes genom nådiga förordningen den 9 juni 1922 (nr 249) omsättningsskatten till 65 procent, under det att utskänkningsskatten allt fortfarande skulle utgå med 4 kronor för varje liter. Genom förordningen den 8 juni innevarande år (nr 155), vilken trädde i kraft den 1 juli 1923 och gäller intill utgången av juni månad år 1924 ändrades ånyo skattesatserna. Omsättningsskatten utgår i enlighet med denna förordning för närvarande med 50 procent av det belopp, för vilket ovannämnda bolag inköpa spritdrycker; dock att skatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken genom den för övervakande av detaljhandelsbolagens inköp tillsatta pris- och inköpsnämnden inköpes i buteljerat skick, utgå efter det pris, drycken skulle betingat vid inköp å fat. Utskänkningsskatten utgår med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker. För renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt utgår emellertid icke utskänkningsskatt.

I en från kontrollstyrelsen inkommen promemoria anföres beträffande här ifrågavarande inkomsttitel, att då under tiden juli—september innevarande år influtit 11.5 miljoner kronor (d. v. s. på $\frac{1}{4}$ år 26.3 procent av det för hela budgetåret beräknade beloppet) och spritdryckskonsumtionen under juli-kvartalet normalt något understiger $\frac{1}{4}$ av årsförsäljningen, det beräknade beloppet med ganska stor säkerhet torde komma att inflyta. Då vidare en sannolikt något högre försäljning under år 1924 kommer att kompenseras av något sänkta pris, torde, under förutsättning av oförändrade skattesatser, omsättnings- och utskänkningsskatt kunna beräknas inflyta med 43.7 miljoner kronor under budgetåret 1924—1925.

Enligt det inom riksräkenskapsverket upprättade sammandraget över inkomstillflödet under juli—oktober månader innevarande budgetår förefinnes en behållen inkomst å förevarande titel av 14,599,551 kronor.

Med hänsyn härtill och under förutsättning, att ifrågavarande skatt med oförändrade skattesatser kommer att utgå även under budgetåret 1924—1925, anser sig riksräkenskapsverket kunna föreslå ett till 44,000,000 kronor avrundat belopp.»

*Departements-
chefen den 2
januari 1924.*

I sitt anförande i statsrådet den 2 januari 1924 har departementschefen beträffande denna inkomsttitel framhållit, att, därest en sänkning av prisen å spritdrycker utan motsvarande ökning av försäljningen komme att äga rum, detta uppenbarligen skulle medföra en sänkning jämväl av omsättnings- och utskänkningsskatten samt att, då det enligt departementschefens mening icke vore tillrådligt att under nuvarande förhållanden vid skattens beräkning utgå från någon annan förutsättning än den angivna, förevarande inkomsttitel borde upptagas i riksstatsförslaget med 42 miljoner kronor.

Med sistnämnda belopp, 42,000,000 kronor, har sålunda omsättnings- och utskänkningsskatten upptagits i statsverkspropositionens riksstatsförslag. *Statsverkspropositionen.*

Såsom redan ovan under punkt 6 erinrats, har Kungl. Maj:t i proposition den 16 maj 1924, nr 225, bland annat framlagt förslag angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med vissa ändringar samt riksdagen, på hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 51), antagit den sålunda föreslagna förordningen. *Prop. nr 225.*

I fråga om beräkningen av ifrågavarande inkomsttitel för nästkommande budgetår har chefen för finansdepartementet till det vid nyssnämnda proposition fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för den 16 maj 1924 anfört, bland annat, följande:

»Enligt numera tillgängliga uppgifter har omsättningsskatten influtit med 27,139,153 kronor 47 öre under tiden 1 juli 1923—30 april 1924 och utskänkningsskatten med 6,157,555 kronor 84 öre under samma tid. Tillhoppa har omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker alltså givit 33,296,709 kronor 31 öre under budgetårets tio första månader. I skrivelse den 7 maj 1924 har kontrollstyrelsen meddelat, att det med all sannolikhet kunde antagas, att inkomsten å nämnda skatttitel för hela innevarande budgetår komme att stanna vid omkring 39.3 miljoner kronor. Med hänsyn till föreliggande omständigheter har kontrollstyrelsen ansett försiktigheten bjuda, att omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker för budgetåret 1924—1925 bör beräknas till högst 38.0 miljoner kronor.»

Denna kontrollstyrelsens uppfattning rörande den påräkneliga avkastningen av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker har departementschefen förklarar sig dela.

I enlighet med departementschefens hemställan har Kungl. Maj:t i propositionen nr 225 föreslagit riksdagen att, med ändring av Kungl. Maj:ts därutinnan tidigare gjorda förslag, uppföra omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker med 38,000,000 kronor.

Emot den av Kungl. Maj:t i propositionen nr 225 gjorda beräkningen av ifrågavarande inkomsttitel har utskottet icke något att erinra. *Utskottet.*

Utskottet hemställer förty,

att omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker
mätte för budgetåret 1924—1925 be-
räknas till kronor 38,000,000.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för budgetåret 1924—1925 äro be-
villningarna — utom postbevillningen — tillika med *mantalspenningar* och
prästerskapets till statsverket indragna tionde uppförda under rubrikerna »A.
Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» Under förutsättning ej mindre att
riksdagen godkänner bevillningsutskottets här ovan intagna förslag än
även att mantalspenningar och prästerskapets tionde uppföras med av
Kungl. Maj:t föreslagna belopp, respektive 900,000 och 2,646,500 kronor,
komma inkomsttitlarna under nämnda rubrik »Skatter» i den av riksdagen
beslutade riksstaten att uppföras med följande belopp:

		Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1.	Mantalspenningar	900,000
2.	Prästerskapets till statsverket indragna tionde ..	2,646,500
3.	Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:	
	a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> :	
	α. Skatt å inkomst och förmögen- het	133,000,000
	β. B-skatt å aktie- bolag m. fl. .	2,000,000
		135,000,000
	b. Bevillning av fast egendom samt av inkomst, <i>bevillning</i>	3,000,000
	c. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevill- ning</i>	350,000
	d. Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	40,000,000
	e. Lastpenningar, <i>bevillning</i>	600,000
		178,950,000
4.	Tullar och acciser:	
	a. Tullmedel, <i>bevillning</i>	123,500,000
	b. Sockerskatt, <i>bevillning</i>	25,000,000
	c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	50,000,000
	d. Brännvinstillverk- ningskatt, <i>bevill- ning</i>	14,000,000
	e. Rusdrycksförsälj- ningsmedel, <i>be- villning</i>	15,000,000
	f. Maltskatt, <i>bevillning</i> 15,000,000	44,000,000
	g. Omsättnings- och utskänkings- skatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	38,000,000
		280,500,000
		462,996,500

13:o.

Postmedlen.

Denna inkomsttitel är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptagen till ett belopp av 10,000,000 kronor, vilket belopp beräknats bliva postverkets överskott å rörelsen år 1923 samt komma att inlevereras till statsverket under nyssnämnda budgetår.

I skrivelse den 19 oktober 1923 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1924—1925, beräknade emellertid generalpoststyrelsen det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1923 sålunda:

Generalpoststyrelsen den 19 oktober 1923.

inkomster, omkring	65.9 miljoner kronor
driftkostnader, omkring	51.4 » »
överskott	14.5 miljoner kronor.

Generalpoststyrelsens berörda skrivelse innehåller, enligt riksräkenskapsverkets i förenämnda skrivelse den 8 december 1923 lämnade referat, vidare följande.

Beträffande 1924 års överskott framhåller generalpoststyrelsen vanskligheten av att, så beroende som den vida övervägande delen av postverkets inkomster är av konjunkturerna på handelns och näringarnas områden, med större anspråk på tillförlitlighet kalkylera ifrågavarande inkomster längre tid i förväg. Visserligen torde det ekonomiska läget få anses hava under det gångna året i viss mån stabiliserat sig, men enligt styrelsens förmenande bör man icke därutav draga några mera bestämda slutsatser, att konjunkturförbättringen skall under det kommande året fortgå i sådan omfattning, att dess inverkan på poströrelsen bliver förhållandevis densamma som under år 1923.

Frankoteckensuppbörden under år 1923, sedan därifrån dragits portoförhöjningarnas verkningar, torde kunna beräknas bliva ej obetydligt högre än 1922 års uppbörd utan portoförhöjningar. Redan i sitt den 13 november 1920 avgivna förslag till beräkning av det inkomstöverskott av poströrelsen, som borde upptagas i riksstaten för år 1922, uttalade generalpoststyrelsen såsom sin åsikt, att man dåmera vid beräkandet av postverkets inkomster måste bortse från den abnormt stora ökning, frankoteckensuppbörden utvisat under kristiden, och utgå från antagandet, att ökningskurvan så att säga skulle komma att återgå i sitt normala spår, eller, med andra ord, att uppbörden — givetvis med bortseende från de belopp, som inflyta på grund av portoförhöjningarna — så småningom skall sjunka till den punkt, dit man kommer vid beräkande av en kontinuerlig ökning av frankoteckensuppbörden sedan några år tillbaka. Under åren 1911—1915, då ännu i stort sett normala ekonomiska förhållanden rådde i vårt land, utgjorde den genomsnittliga årliga ökningen i uppbörden omkring 5 procent. Vid 1922 års utgång belöpte uppbörden, med portoförhöjningarnas verkningar borteliminerade, sig till ungefärligen den summa, som erhålles vid beräkande av en kontinuer-

lig ökning av 1911 års uppbörd med 4 procent årligen, och vid slutet av år 1923 torde uppbörden utan portoförhöjningar befinna sig något över kurvan för en kontinuerlig ökning av 4 procent. Även om, såsom ovan angivits, den så att säga normala ökningen i uppbörden tidigare utgjort cirka 5 procent, måste man numera — med de avsevärt större tal, vartill uppbörden stiger — taga hänsyn till att ökningsprocenten icke i längden kan beräknas hålla sig lika hög. Under alla förhållanden vill det synas generalpoststyrelsen, som om klok förtänksamhet bjöde att icke för år 1924 räkna med alltför stor ökning av 1923 års uppbörd. Styrelsen anser att ökningen bör beräknas något under 5 procent.

Under förutsättning att den förbättring i konjunkturerna, vilken utgör själva grunden för det ovan gjorda antagandet av stegring i frankoteckensuppbörden, inträder, synas även postverkets *övriga inkomster av inrikes rörelsen*, nämligen för tidningsabonnemang, befordran av utgivarkorsband, registrering av ankomna försändelser, fackavläggning m. m., böra beräknas komma att undergå en om än jämförelsevis obetydlig ökning under år 1924 i förhållande till år 1923.

Däremot kan generalpoststyrelsen icke nu ställa i utsikt, att *inkomsterna av den utrikes rörelsen* skola bli lika stora under år 1924 som under innevarande år. Även om i portoandelar för försändelser från utlandet skulle under förstnämnda år inflyta ett mot 1923 års portoandelsinkomster ungefärligen svarande belopp — vilket måste anses vanskligt att nu med sannolikhet förutsätta särskilt med hänsyn till svårigheten att tillförlitligt beräkna tidpunkten, då inkomster av utrikes poströrelsen tillföras svenska postverket — torde de sammanlagda utrikesinkomsterna minska på grund därav, att ersättning för transitbefordran efter världskrigets slut av utländsk post över Sverige kommer att under år 1924 tillföras postverket för, i stort sett, endast ett år (år 1923), medan under år 1923 från en del länder influtit dylika ersättningsbelopp, avseende fyra år (åren 1919—1922).

Vidkommande slutligen postverkets inkomster för bestyr, som ligga utom ramen för postverkets egentliga verksamhet, anser generalpoststyrelsen sig av nedan angivna anledningar böra beräkna minskning vid jämförelse med vad därför influtit eller väntas komma att inflyta under år 1923.

Ersättningen för stämpelväsendets handhavande, som inbetalas till postverket året efter det, ersättningen avser, utgår i huvudsak efter lika stor del av vederbörande tjänstemäns avlöningar, som den tid, stämpelgöromålens skötande beräknas taga, utgör av hela arbetstiden. Enär hittills under år 1923 stämpeluppbörden nedgått i förhållande till år 1922 och sålunda stämpelbestyren åtminstone icke torde draga längre tid än förlidet år, bör på grund av minskningen i dyrtidstillägget gottgörelsen bli något mindre än den år 1923 av postverket bekomna.

Gottgörelsen för bestyret med kronoskatteuppbörden å landsbygden gäldas likaledes först året efter det, som densamma avser. Ifrågavarande ersättning är bland annat beroende av antalet inbetalade skattepostanvisningar. Med hänsyn till de tryckta ekonomiska förhållandena torde det måhända vara att antaga, att restantiernas antal skall bli större under innevarande års än nästlidna skattebetalningsperiod samt minskning i inkomstbeloppet därför vara att förvänta.

Såsom *ersättning för postverkets bestyr med utbetalande av folkpensioner* under år 1922 har år 1923 influtit till postverket 450,000 kronor. Å riksstaten för budgetåret 1923—1924 är såsom gottgörelse för sagda bestyrs fullgörande under år 1923 beviljat ett förslagsanslag av 410,000 kronor.

Såvitt av en nu gjord approximativ uträkning framgår, torde den postverket under år 1924 tillförda ersättningen komma att uppgå till ungefärligen sistnämnda belopp.

Ersättningen för postsparbanksgöromålens handhavande sönderfaller i dels gottgörelse för direkta merutgifter, som postsparbankens inordnande i postverket medför för verket, dels ock ersättning för postsparbanksgöromålens handläggning å postanstalterna. Merkostnadsbeloppet har approximativt uppskattats till omkring 500,000 kronor. Efter verkställda utredningar upptog generalpoststyrelsen den senare ersättningen för år 1923 till 500,000 kronor, men fastställde Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 22 december 1922 densamma till 300,000 kronor. På grund härav och med hänsyn till den korta tid, postsparbanken efter omorganisationen varit i funktion, har generalpoststyrelsen funnit sig vid detta tillfälle icke böra upptaga högre belopp såsom inkomst för år 1924 än det sålunda av Eders Kungl. Maj:t angivna.

På grund av det anförda har generalpoststyrelsen kommit till det resultat, att postverkets inkomster av poströrelsen under år 1924, under förutsättning av bibehållande utav de posttaxor, som nu tillämpas och äro fastställda att gälla till och med utgången av sistnämnda år, kunna beräknas till 66.8 miljoner kronor.

I det avgivna förslaget till driftkostnadsstat har generalpoststyrelsen på däri närmare angivna skäl föreslagit upptagande under de särskilda huvudutgiftstitlarna av de belopp, som framgå av nedanstående tabell, vari jämväl införts motsvarande siffror ur den fastställda driftkostnadsstaten för år 1923 ävensom vederbörliga öknings-, respektive minskningsbelopp.

	År 1923	År 1924	Ökning (+) resp. minskning (-) år 1924 i förhållande till år 1923.
	kronor	kronor	kronor
A. <i>Avlöningar</i>	26,045,000	26,490,000	+ 445,000
B. <i>Pensioner</i>	1,100,000	1,225,000	+ 125,000
C. <i>Omkostnader</i>			
1) <i>postbefordran</i>	13,900,000	13,200,000	- 700,000
2) <i>övriga omkostnader</i>	5,125,000	5,215,000	+ 90,000
D. <i>Avsättning till förnyelsefond</i>	830,000	1,170,000	+ 340,000
E. <i>Dyrtidstillägg</i>	6,000,000	4,500,000	- 1,500,000
Summa kronor	53,000,000	51,800,000	- 1,200,000

Det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1924 skulle sålunda under angivna förutsättning bliva följande:

Inkomster	66.8 miljoner kronor
Driftkostnader	51.8 » »
Överskott	15.0 miljoner kronor

Med den ekonomiska ställning postverket sålunda beräknas komma att intaga, har generalpoststyrelsen ansett sig böra undersöka, huruvida icke postverkets taxor må kunna sänkas. Vid övervägande därvid av frågan, vilka postavgifter som synas böra ifrågakomma till nedsättning, har generalpoststyrelsen stannat vid avgifterna för brev och brevkort, såväl inrikes dylika försändelser som sådana till utlandet, ävensom vissa andra avgifter, som anses böra stå i visst förhållande till brevporto och vid en ändring av

detta alltså torde böra undergå förändring. Undersökningarna av verkningarna av en sådan portosänkning äro visserligen icke ännu slutförda, men har det dock av de preliminära kalkyler, som hunnit göras, framgått, att en portonedsättning av den omfattning, generalpoststyrelsen tänkt sig densamma, skulle medföra en på helt år belöpande inkomstminskning för postverket av omkring 12.7 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen kommer, så snart förhållandena det medgiva, att till Eders Kungl. Maj:ts ingiva förslag i fråga om berörda postavgifters nedsättning. På grund av den statsfinansiella situationen kommer styrelsen att ifrågasätta portosänkningens genomförande först för tiden från och med den 1 oktober 1924. Den på år 1924 belöpande inkomstminskningen skulle därför, vid bifall till generalpoststyrelsens blivande förslag, icke bliva större än omkring en fjärdedel av det ovan angivna minskningsbeloppet per år, eller alltså omkring 3 miljoner kronor.

I anslutning härtill föreslår generalpoststyrelsen, att *inkomstöverskottet av poströrelsen* upptages i riksstaten för budgetåret 1924—1925 till 12 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket.

För egen del har riksräkenskapsverket anfört följande.

»Under första halvåret 1923 hava inkomsterna av *försålda frankotecken och övriga post- och befodringsavgifter* enligt generalpoststyrelsens till riksräkenskapsverket överlämnade sammanställning rörande postverkets finansiella ställning vid utgången av första halvåret 1923, vilken kommer att ligga till grund för postverkets konto i rikshuvudboken, uppgått till ett belopp av 32,289,467 kronor och skulle sålunda för hela året kunna beräknas till dubbla beloppet eller 64,578,934 kronor. Å den del, som belöper på försålda frankotecken anser generalpoststyrelsen, såsom i det föregående anförts, att man för år 1924 kan beräkna en ökning med något under 5 procent. Att döma efter erfarenheten under år 1922 angående post- och befodringsavgifternas fördelning på frankoteckensuppbörd och övriga avgifter, torde man således kunna antaga, att hela summan av postbefodringsavgifterna kommer att ökas med cirka 2 1/2 miljoner kronor eller till i runt tal 67,000,000 kronor.

Ersättningen för stämpelväsendets handhavande och gottgörelsen för bestyret med kronoskatteuppbörden å landsbygden för år 1922 hava under innevarande år, enligt förenämnda finansiella sammanställning, influtit med respektive 650,800 och 184,000 kronor. Någon anledning att sänka ifrågasvarande inkomstbelopp anser riksräkenskapsverket icke förefinnas, varför för budgetåret 1924—1925 ifrågasvarande inkomster lämpligen böra upptagas till enahanda belopp.

Ersättningen för postsparbanksgöromålens handhavande har under första halvåret 1923, ävenledes enligt generalpoststyrelsens finansiella sammanställning, uppgått till 709,587 kronor. Den under innevarande år företagna omorganisationen av postsparbanken har medfört vissa engångsavgifter, vilka för framtiden icke torde återkomma. Dessa hänföra sig, efter vad riksräkenskapsverket under hand inhämtat, huvudsakligen till anskaffande av bokföringsmaskiner och inventarier till ett värde av omkring 130,000 kronor. Enär sistnämnda belopp ingår i den ersättning å 709,587 kronor som postverket erhållit från postsparbanken bör beloppet i fråga frånräknas från den redovisade inkomsten. Den behållna inkomsten kommer då att uppgå till 579,587 kronor. För helt år borde alltså inkomsten belöpa sig till i runt tal 1,160,000 kronor.

Inkomsterna för år 1924 skulle således, under förutsättning att gällande posttaxor bibehållas, kunna beräknas till följande:

Försålda frankotecken och övriga post- och befodringsavgifter m. m.	67,000,000
Ersättning för stämpelväsendets handhavande	650,800
Gottgörelse för bestyret med kronoskatteuppbörden å landsbygden	184,000
Ersättning för postsparbanksgöromålens handhavande	1,160,000
Summa kronor	68,994,800

eller avrundat 69,000,000 kronor. Efter avdrag av driftkostnader till ett beräknat belopp av 51,800,000 kronor, återstår ett nettoöverskott å 17,200,000 kronor.

Emellertid ämnar generalpoststyrelsen, såsom ovan omnämnts, till Eders Kungl. Maj:t, så snart förhållandena det medgiva, inkomma med ett förslag till portonedsättning, vilket enligt preliminära kalkyler skulle medföra en på helt år belöpande inkomstminskning för postverket av omkring 12.7 miljoner kronor. Angående detta förslag finner sig riksräkenskapsverket böra göra följande erinringar.

Postverkets affärsställning utgör icke något hinder för en sänkning, alldenstund, enligt de på grund av provisoriska uppgifter från vederbörande ämbetsverk av riksräkenskapsverket sammanställda statistiska tabellerna för senaste år till belysning av statens affärsverksamhet och enligt motsvarande definitiva sifferuppgifter för tidigare år, postverkets överskott i procent av det under varje år i medeltal disponerade kapitalet utgjort:

	Procent		Procent
År 1915	38.91	År 1919	5.71
» 1916	45.84	» 1920	22.47
» 1917	55.49	» 1921	50.55
» 1918	8.30	» 1922	53.33.

Postverkets överskott är emellertid icke att betrakta såsom ren affärsvinst, utan har på grund av postverkets monopolställning till huvudsaklig del karaktären av en skatteinkomst, vilket ock av gammalt och alltjämt framhävts därigenom att inkomstiteln i riksstaten betecknats såsom en av riksdagen åtagen 'bevillning'. Även ur denna synpunkt kan dock givetvis en sänkning i och för sig vara önskvärd. Men då postavgifterna såsom nyss antytts endast äro en art av skatter bland många andra, måste man övertänka, icke blott huruvida statens finansiella ställning överhuvud taget tillåter en skattesänkning, utan även om portosatserna kännas så betungande och verka så hindrande på den produktiva verksamheten, att sänkningen bör i första hand företagas just i avseende på dem. Vid ett sådant övervägande torde man icke kunna undgå att finna, att andra skatter verka tyngande i en helt annan grad än postavgifterna. Särskilt inkomstskatterna hava i vårt land nått en höjd, som genom sin hämmande inverkan på kapitalbildningen kan bliva ödesdiger för näringslivets utveckling och dymedelt även för framtida statsregleringar. Enligt riksräkenskapsverkets förmenande bör därför en eljest önskvärd sänkning av postportot uppskjutas till dess statens ekonomiska ställning tillåter en sänkning av inkomstskatten.

Under nuvarande omständigheter föreslår riksräkenskapsverket alltså att beräkna överskottet från postverket till ovan angivna belopp, 17,200,000 kronor.»

Departements-
chefen.

Till statsrådsprotokollet den 2 januari 1924 har departementschefen, efter att hava redogjort för generalpoststyrelsens och riksräkenskapsverkets beräkningar beträffande postverket, anfört följande:

»Jag delar riksräkenskapsverkets uppfattning, att inkomsten av poströrelsen icke bör betraktas uteslutande från synpunkten av affärsinkomst. På grund härav och då det nuvarande postportot i förhållande till det före kriget gällande icke företer någon oproportionerlig höjning, anser jag, att inkomstberäkningen bör ske utan hänsynstagande till någon portosänkning. Å andra sidan anser jag det icke heller på detta område vara tillrädligt att utgå från att någon ökning av uppbörden under år 1924 skall uppstå. Frånsett att vid fastställande av omkostnadsstat för postverket någon besparing å förslagsanslag förutsatts kunna ske, följer emellertid av den av mig förut omförmälda sänkningen av dyrtidstilläggen en säker minskning av utgifterna med ungefär 685,000 kronor. I betraktande härav synes inkomstiteln böra upptagas till samma belopp, som väntas inflyta under innevarande budgetår, med tillägg av det belopp, varmed dyrtidstilläggen minskas, eller i runt tal sammanlagt 15 miljoner kronor.»

Statsverkspro-
positionen.

Postmedlen hava sålunda i statsverkspropositionen upptagits till 15,000,000 kronor.

Generalpost-
styrelsen den
8 mars 1924.

I skrivelse den 8 mars 1924 har generalpoststyrelsen gjort framställning beträffande postavgifterna för tiden efter 1925 års ingång samt därvid meddelat, att enligt det då föreliggande bokslutet för år 1923 ett överskott å postverket uppstått å i runt tal 16.2 miljoner kronor mot den 19 oktober 1923 av styrelsen beräknade 14.5 miljoner kronor (se ovan). I samma skrivelse har generalpoststyrelsen vidare anfört, bland annat, följande:

Den stora ökningen av överskottet berodde på en minskning av de under året avförda driftkostnaderna i förhållande till de beräknade dels därigenom, att av styrelsen i driftkostnaderna för år 1923 inräknad provisorisk tilläggsersättning för postbefordran å statens och enskilda järnvägar för andra halvåret 1923, uppgående till omkring 1.2 miljoner kronor, på grund av den sena tiden för besluts fattande i ämnet icke kunnat utbetalas under sistnämnda år utan alltså måste belasta 1924 års driftkostnadsstat, dels ock därigenom, att besparingar kunnat åstadkommas å vissa utgiftstitlar i större utsträckning än styrelsen tidigare vågat hoppas.

För år 1924 hade styrelsen i sin förberörda skrivelse den 19 oktober 1923 beräknat postverkets inkomster till 66.8 miljoner kronor och utgifter till 51.8 miljoner kronor eller alltså ett överskott av 15 miljoner kronor. Denna beräkning hade styrelsen nu icke anledning frångå, i vad den avsåge inkomsterna. Beträffande utgifterna åter hade visserligen Kungl. Maj:t den 31 december 1923 fastställt postverkets driftkostnader för år 1924 till 51.6 miljoner kronor, men då ovannämnda belopp av 1.2 miljoner kronor mest överskjutas till år 1924, skulle alltså sammanlagda driftkostnadsbeloppet för sistnämnda år uppgå till 52.8 miljoner kronor och överskottet bliva 14 miljoner kronor.

Överskottet berodde emellertid i hög grad på, dels till vilket belopp er-

sättningen för posttransporterna å järnvägarna under år 1924 komme att bestämmas — styrelsen hade i sina beräkningar för sistnämnda år förslagsvis upptagit berörda ersättning till samma belopp som för år 1923 eller 8.2 miljoner kronor, vilket ej föranlett erinran från Kungl. Maj:ts sida — dels ock det beslut, riksdagen kunde komma att fatta i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dyrtidstilläggen för tiden efter den 1 juli 1924. Vid bifall till nämnda förslag beräknades approximativt en minskning i postverkets driftkostnader under år 1924 med 250,000 å 300,000 kronor. Vid nu angivna förhållanden syntes försiktigheten bjuda att icke räkna med större överskott under år 1924 än 14.5 miljoner kronor.

I proposition den 14 mars 1924 nr 189 har Kungl. Maj:t föreslagit fortsatt giltighet till utgången av år 1925 av de nu gällande postavgifterna, med undantag av avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott, för vilka föreslagits en sänkning från och med den 1 oktober 1924 med 5 öre i varje avgiftsgrupp. *Prop. nr 189
och 226 m. m.*

I proposition den 16 maj 1924 nr 226 har Kungl. Maj:t vidare, med ändring av vad i propositionen nr 189 föreslagits, framlagt förslag om att den jämlikt 8 § 3 mom. b) i tidningsförordningen utgående viktavgiften skulle vid postabonnemang å tidning, som avsåge 1925, höjas från 12 till 15 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt.

I enlighet med vad bevillningsutskottet i betänkande nr 52 hemställt, har riksdagen numera bifallit vad Kungl. Maj:t sålunda slutligen föreslagit, utom beträffande postavgifter vid postabonnemang å tidning, som avser år 1925. I avseende därå har riksdagen, med bifall till en i första kammaren av herr Björnsson väckt motion, nr 300, beslutat dels i fråga om förskrivningsavgiften en sänkning av den i 8 § 2 mom b) tidningsförordningen omförmälda, å prenumerationsavgiften beräknade procentsatsen från 4 till 2 procent, dels ock i vad angår befordringsavgiften en höjning av den däri ingående viktavgiften, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, med 2 öre eller till 17 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt.

På sätt framgår av det vid propositionen nr 189 fogade statsrådsprotokollet kan den i propositionen föreslagna och av riksdagen sedermera beslutade sänkningen av avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott beräknas medföra en minskning av postverkets överskott för år 1924 å omkring 200,000 kronor. De ändringar i postavgifterna för tidningsabonnemang, som riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 226 beslutat, komma däremot icke till någon del att inverka på 1924 års överskott. *Utskottet.*

I avseende å beräkningen av förevarande inkomsttitel bör vidare erinras, att riksdagen numera beslutat, att dyrtidstilläggen skola utgå efter oförändrade grunder, varigenom den minskning i postverkets driftkostnader, som Kungl. Maj:ts förslag till nedsättning av dyrtidstilläggen skulle medfört, har uteblivit. Denna minskning har av generalpoststyrelsen uppskattats till 250,000 å 300,000 kronor för år 1924.

Vad sålunda numera förekommit skulle möjligen kunna giva anledning till någon mindre nedsättning av förevarande inkomsttitel. Emellertid har utskottet från generalpoststyrelsen under hand inhämtat, att styrelsen anser sig med ledning av nu kända förhållanden kunna beräkna överskottet av postverkets rörelse under år 1924 till det i statsverkspropositionen upptagna beloppet, 15 miljoner kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att överskott från postverket måtte i riksstaten för budgetåret 1924—1925 beräknas till kronor 15,000,000.

Stockholm den 6 juni 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Antonsson, Ericson i Obergå, Jönsson i Boa, Johansson i Kullersta, Olsson i Ramsta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Alexis Björkman, Svensson i Grindstorp, Andersson i Hedsta, Carlsson i Gävle, Åström, Johan Bergman, Björklund, Olsson i Gävle, Granath och Ericson i Boxholm.
